

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VI. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM

Ara: 50 fillér

1964. ÁPRILIS 13.

Korszerű elméleti és gyakorlati képzést

Elkészült az egyetem tárlati tanterve

Elkészült az egyetem tárlati tanterve, s mivel a tantervben alkalmazásra került a több éve folyó reformmunka minden eredménye, így az egyetemi tanács legutóbbi ülésén a reform összefoglaló értékelésére került sor. A reformidőszak tisztázott elképzeléseit összefoglaló új tanterv végrehajtásával az egyetem még inkább megfelel majd a szocialista felsőoktatás követelményeinek. A tanterv és az annak megfelelő korszerűsített tananyagok oktatásával. Oktatásunk tartalmi színvonala, kapcsolata a gyakorlattal jelentősen javul, a hallgatók munkája színvonalasabb, önállóbb lesz. Az egyetem oktatási és tanulmányi rendje tervszerűbb lesz, veszt túlzott merevségből és kötöttségből, a korszerűbb oktatási formák felé töltődik el.

Az egyetemi tanács elé került vitaanyag ismerteti a közgazdászok célját: „alapos szakismeretekkel és megfelelő általános műveltséggel rendelkező kommunista közgazdászok nevelése, akik alkalmasak népgazdasági folyamatok mennyiségi és minőségi vizsgálatára, e folyamatok gazdaságosságának megítélésére, fel tudják mérni a szocialista világrendszer gyorsütemű fejlődésének népgazdaságunkra gyakorolt hatását, tisztában vannak a szocialista világrendszer, a kapitalista gazdaság és a két rendszer gazdasági lényegével és megnyilvánulási formáival, meg tudják ítélni a műszaki fejlődés gazdasági követelményeit, illetve feltételeit.

Ennek megfelelően az egyetem célul tűzte ki: *emlékeztetni kell a tananyagok marxista-leninista, elvi-ideológiai színvonalát. Ezzel szorosan összefüggő követelmény a közgazdászok elméleti megalapozottságának és tudományos színvonalának fejlesztése, amelyet az alaptárgyak korszerű problémákra koncentrációjával és a szaktárgyak jobb elméleti megalapozásával érhetünk el. Mivel a különböző tárgyakban tanultakat a közgazdászoknak a gyakorlatban együttesen kell alkalmazniuk, fejleszteni igyekszünk a komplex alkalmazási készséget is, bár ez végső soron a munka során alakulhat ki.*

Különösen nagy gondot kell fordítanunk azokra az új tendenciákra az oktatáson belül, amelyek a közgazdaságtudományokban az utóbbi időkben bontakoztak ki, mint pl. a minőségi oldal mellett a mennyiségi összefüggések vizsgálata, az egzaktitás, és ezen belül a kvantifikációra való törekvés. *Ki kell fejleszteni a tervezési, szervezési, programozási készséget, valamint a gazdaságossági szemléletet. Törekedni kell a hallgatók közgazdasági elemzési készségének erősítésére, a technikai fejlődésnek megfelelően a műszaki-gazdasági szemlélet erősítésére.*

Az új tanterv alapelvei a következők:

Törekedni a fontosabb alapszaktárgyak oktatásának egyszerű koncentrációjára, a tananyagok egymásra építettségére, a szükségtelen átfedések kiküszöbölésére.

A tárgyak egymásra építettségét a tanterv az alábbi lépészetességgel alakította ki:

Politikai gazdaságtan, filozófia és egyéb más mellett oktatandó alaptárgyak. Pl. gazdaságföldrajz és gazdaságtörténet, majd ezt követi a népgazdaság tervezése, ez után következnek csak az ágazati gazdaságtanok, vállalati gazdaságtanok, vállalkozási tárgyak.

A másik lépcsősor: a matematika — statisztika — számvetés és elemzés, ágazati gazdaságtanok. E koncepció kialakítását nagymértékben elősegített az ipari kar által készített alapos előterjesztés, az oktatási módszerek korszerűsítésében pedig az általános kari előterjesztés

és segített. Korábbi számunkban már ismertettük, hogy az oktatás módszereit hogyan korszerűsítjük a megosztott előadások bevezetésével, az új szemináriumi vizsga- és szakmai gyakorlat rendszeresítésével, az önálló feladatokkal. (Pl. a szakszemnáriumi dolgozatok, szakdolgozatok rendszere.) A vizsga- és állampvizsga rendszere alapjában átalakul. Most talán csak annyit, kiegészítéssel, hogy az új tanterv szerint a heti átlagos óraszám 28 lesz, s az új tantervet 1964 őszén vezetik be az első évfolyamon.

Új tagozat (esti) és új szakok alakultak (terv-mat., közlekedési, nemzetközi, agrár), új tanszék jött létre (közlekedési és nemzetközi ismeretek). Jelentősen megnőtt a hallgatók létszáma és elkészült sok új tárgy tananyaga, amit a nagy számú jegyzet és tankönyv is mutat. Az elmúlt években mintegy nyolcvan új tárgyat oktatású vezetünk be vagy tervezünk alternatív tárgyak formájában.

Változások következtek be egyes tárgyak oktatásában. A marxizmus tárgyak oktatási súlya megnőtt. Egyes szakokon például a *politikai gazdaságtan alapoktatást nagyobb óraszámúban tervezük.* (Tanárképző, elméleti közgazdasági szakok.) Sőt az alapoktatást néhány alternatív tárgy bevezetése is erősíti; műszaki fejlődés

és gazdaságtana, árpolitika, munkagazdaságtan stb. A változatlan filozófiai alapoktatást a szociológia és a burzsoá filozófiai nézetek kritikája egészíti ki, míg a tudományos szocializmus alternatív szakkollegiummal erősödik. A marxizmus oktatását erősíti a világgazdaságtan c. új tárgy is.

Jelentőségének megfelelően a matematika az elmúlt években közismereti tárgyból a reform során a közgazdászok képzésnek megfelelően fejlődött. Kiegészítéssel bevezették a gazdasági programozást és bevezetik a számítástechnikát.

Egyes közgazdasági tárgyak átalakultak. A népgazdaság tervezése tárgy a tervezési szakon kiegészül a népgazdaság irányítása, a népgazdasági mérlegek behatóbb oktatásával. A számvetés a korábbi, főleg könyveléstechnikai tárgyból korszerű közgazdasági tárggyá alakul, elemzést, ügyvitelszervezést és gépek ismeretét helyezve előtérbe.

Jelentősen erősödött a technológiai-áruismereti tárgyak műszaki szemlélete, elméleti természetű tudományos alapjuk kialakult és megvalósult a laboratóriumi-tanműhelyi oktatás.

Az elmúlt évek tantárgyi változásaihoz tartozik még, hogy megváltozik a tanárszaki szakbeosztása, új tanárszaki indultak, hogy a pedagógiai tárgyak oktatása is létrejött és kiszélesült a nyelvoktatás.

Az egyetemi tanács az új tantervet elfogadta; a vitatott és megoldatlan kérdések ellenére általában egyetértettek célkitűzéseivel és ez az egyetértés a tanterv gyakorlati végrehajtása során bizonyára a színvonal emelkedésével mutatkozik majd meg.

B. K.

KIÁLLÍTÁS

A KISZ-vb kultúrosztály rendezésében kiállítás nyílt Korpás Attila IV. pénzügyi szakos hallgató olajfestményeiből a KISZ-klubban.

A kiállított képek április 10–25-ig a klub látogatási rendje szerint naponta délután 3-tól 9 óráig tekinthetők meg.

KITÜNTETÉS

Gratulálunk dr. Forgách Tibor elvtársnak, a Belkereskedelmek Gazdaságtana tanszék vezetőjének abból az alkalmából, hogy a munkasörésgben végzett eredményes tevékenységéért a Munkaérdemrend bronzfokozatával tüntették ki hazánk felszabadulásának évfordulóján.

GRATULÁLUNK

Csáki Csabának, a mezőgazdaság gazdaságtana tanszék tanársegédjének és Rupp Andrásnak, a pénzügy tanszék tanársegédjének abból az alkalmából, hogy a művelődésügyi miniszter Tanulmányi Népközvetársági Érdeméremmel adományozott nekik egyetemi éveik alatt végzett kiváló tanulmányi munkájukért.

Hat hét vizsgaidőszak

Az utóvizsga nem esik egybe a szorgalmi idővel

1964. április 2-án megjelent 3. számú rektori utasítás többek között rendelkezik a folyó tanévet lezáró vizsgaidőszakról, illetve az 1964–65-ös tanév kezdetének időpontjáról. Eszerint:

A nappali hallgatók vizsgára való jelentkezése: a IV. évfolyam részére április 24-én du. 2 órától április 28-ig.

I–III. évfolyam részére május 8-án du. 2 órától május 13-ig lesz.

A népgazdaság tervezése, gazdaságtörténet, technológia és áruismeret tanszékeken — figyelembe véve a jelen vizsgaidőszakok vizsgaterhelését, valamint a kis oktatási létszámokat — a nappali hallgatók I–III. évfolyamának vizsgára jelentkezése május 6-án 2 órától lehetséges.

Ajánlatos, hogy a nappali tagozat hallgatói egy-egy tárgyból csoportosan vizsgáljanak. Ez esetben jelentkezésük a csoportbizalmi vagy annak helyettese bejelentésével történhet, tanítási napokon csak délután 2 órától.

Az esti tagozat hallgatói valamint a budapesti mérnök-közgazdász hallgatók személyesen vagy telefonon jelentkezhetnek vizsgára.

I–IV. évfolyam május 4-től 9-ig.

V. évfolyam (levelezőkkel együtt) április 20–25-ig.

A levelező hallgatók vizsgajelentkezése az érdekelt tanszékhez intézve írásban történjék:

I–IV. évfolyam hallgatói részére április 22-től május 4-ig.

A nappali hallgatók vizsgaidőszaka:

I–II. évfolyam május 18–június 30-ig.

III. évfolyam május 18-tól — június 20-ig.

IV. évfolyam május 2-től — május 21-ig.

Utóvizsgaidőszakok: I–II–III évfolyam részére augusztus 31-től szeptember 12-ig

IV. évfolyam részére május 22–május 30-ig.

Az esti-levelező hallgatók vizsgaidőszaka:

I–IV. évfolyam és mérnök-közgazdász tagozat I–II. évfolyam — május 18-tól június 30-ig és augusztus 31-től szeptember 14-ig, V. évfolyam május 2-től május 24-ig.

Utóvizsgaidőszakok:

I–IV. évf. és mérnök-közgazdász tagozat I–II. évfolyam, szeptember 15-től szeptember 30-ig.

V. évfolyam: május 22-től május 30-ig.

Előrehozott vizsga kizárólag az esti-levelező, valamint a mérnök-közgazdász tagozaton lehetséges, az érdekelt tanszék hozzájárulásával.

Az államvizsgákat június 1-től július 15-ig kell megtartani.

Valamennyi szak harmadik évfolyama részére a szakmai gyakorlat június 22-től augusztus 1-ig tart.

Az 1964–65-ös tanév első félévének kezdete szeptember 14.

Mint a rendelkezésből látható, a mostani félév utóvizsga időszaka a délelőtti hallgatók számára nem húzódik át a következő félév kezdetére. A korábbi gyakorlattól eltérő intézkedés lehetőségét ad arra, hogy a halasztó és utóvizsgázó hallgatóknak a kijelölt időszakban csak a hiányzó vizsgáik bepótlásával kelljen törődniük. Másrészt a félévek elején a fegyverben mutatókó lazaságoknak is elejét veszi, mivel a kötelező foglalkozásokról való távolmaradás okai közül az utóvizsgákat kizárja. Az utóvizsga-időszak és a tanévkezdés ilyen beosztása szerepelt a KISZ vb-nek nemrégiben a rektor elvtársához be-terjesztett javaslatai között is.

Orosznyelvű baráti találkozó

Egyik szobátársam március 18-án este vidám hangulatban jött haza a kollégiumba, és örömmel mesélte élményeit. Orosz nyelvi klubestben vett részt a Magyar–Szovjet Baráti Társaság Gorkij fasori székházában. A klubestet egyetemünk MSZBT csoportja a Nyelvi Intézettel karöltve rendezte. Egyetemünkről mintegy 50 fiatal vett részt a kellemes estén.

A jól sikerült rendezvényről az egyetem MSZBT vezetőségi tagja, Nagy Vilmosné adott bővebb felvilágosítást.

Az MSZBT minden hónapban rendez a legutóbbihoz hasonló találkozókat. Így akárunk lehetőséget teremteni, hogy az egyetemisták minél több szovjet emberrel ismerkedjenek meg, és ezáltal jobban elsajátítsák az orosz nyelvet.

Egyetemünk MSZBT-szervezete dr. Barczán Endre vezetésével átadta munkamódszerét a többi egyetemnek, és felváltva veszünk részt a műsorok rendezésében. Érdekes verseny bontakozott ki, ki tud színvonalasabb műsort produkálni.

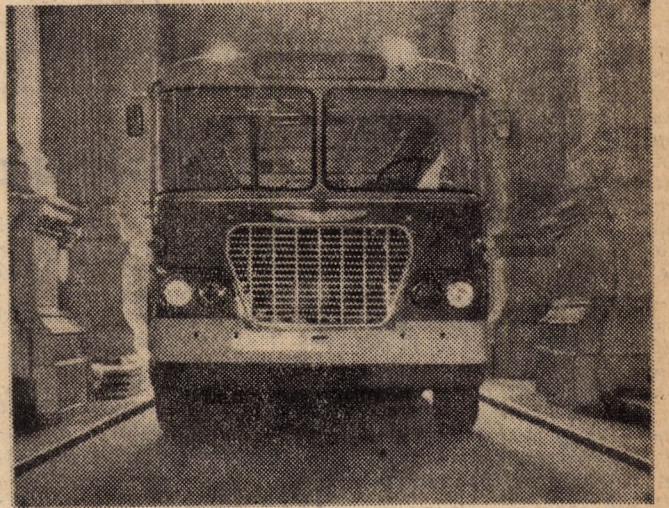
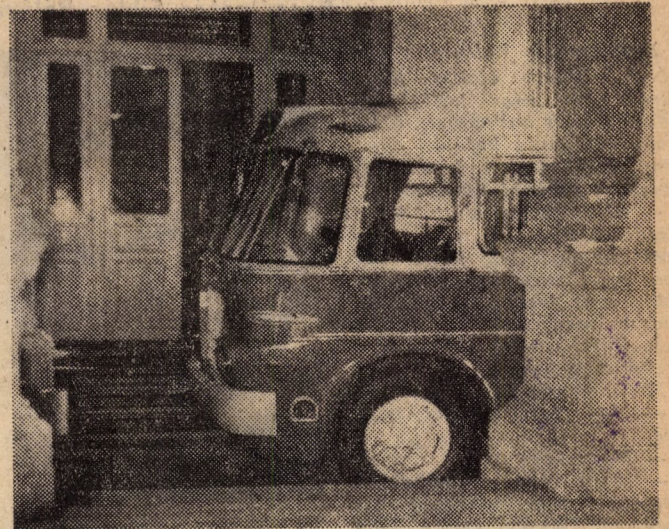
A legutóbbi találkozón a mi hallgatóink, túlzás nélkül állíthatom, ragyogóan szerepeltek. A megelőző klubestben az ELTE hallgatói a XIX. század irodalmából idéztek. Mi most változatosságot igyekeztünk vinni a műsorunkba — s ez sikerült is. Kötetlenebb formában mutattuk be hazánkat szovjet vendégeinknek. Külön érdemes megemlíteni Czeibert Lajos első éves, kereskedelmi szakos hallgatót, aki saját fordításában, ismert magyar klasszikus verseket mutatott be.

Természetesen, a többiek is jól szerepeltek, így Szilvássy Erika az egész estét orosz nyelven konferálta végig. Meszter Irén, a Magyarországról szóló jelenet főszereplője volt, de a jelenet minden szereplője dicséretet érdemel, közvetlen, természetes orosz beszédért. Részt vett a műsorban Balázs Péter tavaly végzett hallgatónk is, aki hűségesen visszajár a klubestekre. Keszthelyi Judit pedig, bár még csak egyetemünkre készülő középiskolai tanuló, nyelvtudásával elbűvölte a hallgatókat.

Nagyon örülnénk, ha minél többen követnék a jó példát, és a tananyagot kívül is foglalkoznának az orosz nyelv elsajátításával — fejezte be beszámolóját Nagy Vilmosné.

Potres Sándor

GA 59–15

Autóbusz kapott egyetemünk. Örömmel üdvözljük a jövőnyét és reméljük sok hasznos szolgálatot tesz majd, sok kellemes kirándulást tehetnek vele egyetemünk hallgatói és dolgozói.

(Fotó: Váradi.)

„Legkedvesebb területem a romantika”

Beszélgetés Siklós Bélával

Egyetemünk kulturális életének ismert alakja Siklós Béla IV. éves külkereskedelmi szakos hallgatónk. Most, hogy rövidesen befejezi egyetemi tanulmányait, kíváncsiak vagyunk további terveire:

— Allamvizsga előtt állok. Tervezetésre, de még gyakorlásra sincs sok időm. Az azonban biztos, hogy a zongorához nem leszek hűtlen. Aki egyszer megértette a muzsika szépségeit, attól elszakadni többet nem tud.

Mióta zongorázol?
— Meg fogsz lepődni, négy éve.

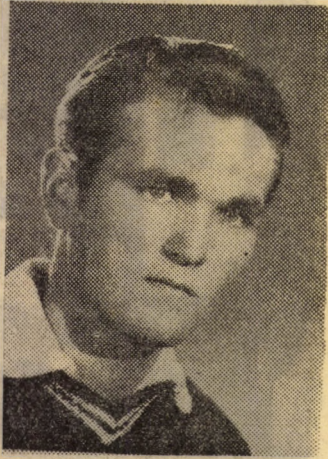
— Négy éve?
— Négy éve mondhatom, hogy most már komolyan zongorázom. Tanulni persze, nem akkor kezdtem el. Ennek már körülbelül tizenkét éve. Azóta rendszeres tanulással, sok gyakorlattal kitűnő tanárom irányítása mellett képezem magam. A zene nem volt kizárólagos területem érdeklődési körömnek. Versenyszerűen sportoltam, siettem. Ez egyébként egyik oka annak, hogy az előbb négy évet mondtam.

Néha azért tanulsz is, persze?
— Most már, hogy a versenyszerű edzéssel járó sportolással felhagytam, jó beosztással bőven jut idő a zenének is. Nemcsak a gyakorlásra, fellépésekre gondolok, hanem a hangversenytermek sűrű látogatására is, amely a zenei fejlődés elengedhetetlen feltétele.

— Hol szoktál játszani?
— Mielőtt egyetemre jöttem, zeneiskolai koncertpódiumokon léphettem fel. Itt pedig a KISZ vb kultúrosztálya biztosított számomra széles körű lehetőséget, melynek során két önálló zongoraestet is adtam. Ezek a fellépések jelentették eddigi legnagyobb előadói élményemet. Egyetemünkön élénk zenei, és általában élénk kulturális élet van. Gyakran szerveztünk másokat egyetemem kívül is, vállalatoknál. Részt vettünk az 1962-es országos kulturális seregszemlén. Itt kaptam az eddigi legnagyobb hivatalos elismerést. A verseny bírálbizottsága aranyéremmel jutalmazott.

— Egyetemi rendezvényeken kívül más helyeken is fellépsz?
— A legkülönbözőbb helyeken. Mint „szórakoztató zenész”. Itt természetesen már nem pusztán lelkesedéssel.

— Ki a kedvenc zeneszerződ?
— Nehéz kérdés. Tulajdonképpen minden jó zenét szívesen játszom. Másrészt, ha az egyiket mondom, a másikra csak bocsánatképpen tudok gondolni. Szóval mindenképpen nehéz, sőt kellemetlen kérdés ez nekem. Mégis, hogy válaszoljak: Beethoven és Schumann. Kettőjüket mon-

ven és Schumann tehát, de örömmel játszom Chopin, Schubert, Bach, Liszt, Mozart műveit is.

— Hogy állsz a modernség felé?
— Modernség, modern zene. Ezzel kapcsolatban azt tudom mondani: jól, modern műveket csak úgy lehet játszani, hogy az interpretátor ismerje a megelőző korok muzsikáját, tehát mintegy végigjárva a zene fejlődésének útját. Legkedvesebb területem azonban a romantika. Az én koromban azt hiszem ez érthető.

— Mi a zenei terved? Vágyad?
— Legkedvesebb és ugyanakkor hosszú évek munkáját igénybe vevő tervem: szeretném megtanulni a Beethoven-szonátákat.

Hamvas Bulcsu

Tudósítás az „Életből”

Semmiből valamit teremteni — ilyesmi csak a mítoszok világában létezik. Ha valami új születik, annak gyökerei vannak, bár a felületen szemlélő nem mindig veszi észre.

Az elmúlt évben három külkeres hallgató, Balázs Péter, Marosi Miklós és Paár Róbert került az ELEKTROIMPEX-hez. Amikor munkába léptek, hosszú ideig úgy tűnt nekik, mintha nem is lenne KISZ-szervezet. Pedig KISZ-szervezet volt, csak KISZ-élet nem.

Erről a tényről a KISZ KB is meggyőződhetett, amikor ez év elején felmérést végeztek a vállalat fiataljainak helyzetéről, anyagi és munkakörülményeiről, problémáikról.

Február 15-én a hagyományos Elektro-bálra került sor. Szokásos készülődés... és mégis ez volt a fordulópont.

Az egyik csasztuskát az újonnan érkezett közgazdászokkal akarták előadni... Ők elolvasták... de elhárították: inkább saját műsorként írnak, és azzal szerepelnek.

Igy született meg a négy jelenetből álló „vállalati műsorkal”: Hogyan látja egy frissen végzett közgazdász a vállalatot?

Oriási siker volt! A sok aktuális, találó célzás nagyobb tetszést aratott, mint a meghívott művészek produkciója.

Ezt követően mindenki kérte: folytassátok!

És ők folytatták. Az Elektroimpexnél sok fiatal közgazdász dolgozik. Nyíri Károly KISZ-titkár, Dienes Judit, Márton Béla, Melega Tibor, Sárközi Sándor — nem is olyan régen hagyták el az egyetem padjait — összefogtak a többi fiatalal és cselkedtek. Létrehozták a klubot, ahol kéthetenként tartanak összejövetelt, s min-

dig van komoly program is. Vitákat tartanak irodalmi alkotásokról, filmekről, színdarabokról. Közösen mennek el hangversenyekre és tárlatokra, utána pedig megbeszélik azokat.

Vajon érdektelenségbe fullad-e kezdeményezésük? A jelek szerint nem. A vállalat fiataljai érdeklődnek, és az a művelődési forma, amit most kialakítottak maguknak, mindenkinek tetszik.

Elképzeléseiket Balázs Péter, a klub elnöke alig győzi felsorolni. A közgazdasági viták elé ugyanolyan várakozással tekintenek, mint amilyen érdeklődve várják a vállalat amatőr filmszereinek bemutatóját. Korábban az élménybeszámolókat is közömbösség fogadta — ma már megszervezik a részvételt és színesebbé teszik a műsorkat.

Jelenlegi programjuk: közösen meghallgatják az Egyetemi Színpadon Gonda János jazz-történeti sorozatát, majd az előadó meghívásával vitát rendeznek róla.

Közgazdászok, jogászok, mérnökök, egyetemet végzetek, érettségizettek és a többi fiatalok... együtt...

Valamit sikerült nekik megteremteni!

Faklen Pál

FILMVETÍTÉS

A filmművészeti kör rendezésében április 13-án, hétfőn este fél 7-kor a „Késői találkozás” című angol film kerül vetítésre. Bérlet nélküli jegyek az előadás előtt fél 6-tól váltakozóan a kultúrosztályon, (II. emelet 273.)

Életfelfogásokról

Meglepő számomra,

de ennek társadalmi hatása konzervatívizmust, jobb esetben reformizmust eredményez, és itt kerül szembe legelősebben a marxista filozófia, a kommunista ember változást követelő alapállásával. A 6-os az ember küzdelmeinek célját, a megoldás irányát egyrészt lezárítja az elszűkülés elleni harcra, másrészt „céljait problémái megoldásában kell megtalálnia”, meghatározatlan általánosságban, a társadalmi haladástól függetlenül koncepcióval lép fel. A fejlődést a technikai fejlődésére redukálja. Az 5-ös a társadalmi kollektívában való aktív részvétel hangoztatásával szimpatikus lehet, de a csoportokat függetleníti osztályhelyzetüktől, és így céljait sem határozza meg, hiszen általános utalásai egy Ku-Klux Klan csoportra és egy szocialista brigádra egyaránt ráhúzhatók, bár ezek nem fordulhatnak elő ugyanabban a társadalmi rendszerben.

Kritikánk már mutatja, melyek azok a filozófiai tételek, amelyek a szocialista életfelfogást meghatározzák. Külön

kiemelve néhányat; a filozófiának nem az a feladata, hogy megmagyarázza, hanem az, hogy megváltoztassa a világot. Ez az elv a társadalmi haladás igénylésén, objektív létén alapul, s egyben ki is fejezi azt. Az ember társadalmi viszonyainak összessége, hogy társadalmi lény, jelenti, hogy az ember minden tevékenysége társadalmi tevékenység, még befelé fordulása is, az, bármennyire helytelen.

A társadalom fejlődése

az ember tevékenysége, munkája által teremti meg az egyéniség kifejlesztésének lehetőségét, és egyben annak módját is. Az embernek vállalnia kell tudatos harcát a kommunista társadalomért.

Ez az egyetlen, helyes életfelfogás, még akkor is, ha sokan úgy érzik, hogy soha, legalábbis nagyon soká, érjük el a fejlődésnek ezt a fokát, de elérése a mi tevékenységünkön, társadalmi aktivitásunkon is múlik.

Kékési József

Újságírói tehetségkutató PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége a Közgazdászal kötve tehetségkutató pályázatot hirdet a hallgatók között.

A pályázatot a Közgazdász szerkesztőségéhez kell beküldeni, határidő: 1964. május 15.

A pályamunka elsősorban publicisztikai frás, cikk, riport, kommentár, elemző cikk lehet, legfeljebb 6, ritkán gépeelt oldal terjedelemben. Novellák és versek beküldését a pályázók mellőzzék.

Pályázni több pályaművel és már megjelent írásokkal is lehet.

A legsikerültebb írásokat közöljük és jutalmazzuk.

I. díj: 500 Ft.
II. díj: 350 Ft.
III. díj: 200 Ft.

A mai kapitalizmus problémái és a munkásosztály Kossuth, 1964.

A mai kapitalizmus problémái és a munkásosztály címmel a maga nemében egyedülálló könyv látott napvilágot a Kossuth Könyvkiadónál. A kötet csaknem 800 oldalon közli a Béke és Szocializmus című folyóirat és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája által szervezett nemzetközi eszmecsere anyagát. A vita, mely 22 ország marxista társadalomtudósai között folyt, három fő kérdéssel foglalkozott. Az állammonopolista kapitalizmus jellege és fejlődési törvényszerűségei, az európai integráció eredményei, kilátásai és külpolitikai következményei, és a tőkés országok munkásosztályának új harci feladatai.

kapitalizmus problémáival foglalkoznak.

Külön fel szeretnénk hívni a figyelmet arra, hogy a kötet témái szoros összefüggésben vannak a kapitalizmus politikai gazdaságtanának tananyagával, a Közös Piac kérdése éppen ezekben a napokban szerepel a szemináriumok napirendjén, az állammonopolista kapitalizmus a következő foglalkozások témája lesz. Természetesen, eredményesen használhatják a világgazdasági tárgyat hallgató negyedévesek és mindazok, akiket érdekelnek a kapitalizmus társadalmi-gazdasági problémái.

(G.)

A tudományos értékében és méreteiben egyaránt jelentős anyag részletes, sokoldalú elemzését adja a vizsgált témának. Az egyes felszólalók konkrét képet festettek a saját országukban fennálló helyzetéről, s így az olvasó nemcsak az általános fejlődési irányzattal ismerkedik meg, hanem a főbb tőkés országok külön problémáival is. A számos felvetett gondolat, a nemegyszer éles vitában kialakult különböző vélemények termékenyítő kiindulópontul szolgálhatnak mindazok számára, akik tudományos vagy tanulmányi munkájukban a mai

MOZISZERVEZÉS

Felhívjuk hallgatóink figyelmét, hogy minden kedden kedvezményes (2,50 forintos egységárral) látogatást szervezünk a hét legjobb filmjeire. (Délutáni első előadás.)

*

Április 25-én, este 7 órakor a BM Duna Művészegyüttese önálló műsoros estet ad az aulaiban, melyre jegyek már most biztosíthatók.

„VITA A NÉPESEDÉSRŐL”

Fenti címmel indított vitát hónapokkal ezelőtt az Élet és Irodalom. A már-már maratoni hosszúságúra nyúló vita napjaink egyik legsúlyosabb problémájával foglalkozik. Vessünk egy pillantást a tényekre: Magyarországon 1962-ben a születési arányszám 12,9 ezrelék, a halandósági arányt levonva a természetes szaporodás arányszáma 2 ezrelék. Ez a szomorú statisztikai adat Európa egyik leggyengébb arányszáma. A születési arányszám csak nálunk csökkent 23-ról 13-ra, a többi kelet-európai országban pedig a harmincas évek 15 ezrelékéről 17-18 ezrelékre emelkedett.

A jelenség tehát egyedül. Ebben a vitához hozzászólók is megegyeznek. A kérdés miértjét pedig sokoldalúan közelítik meg. Majd mindegyik vitázó új szempontokat ad a problémához, ez természetes is, hiszen a kérdés rendkívül bonyolult és komplex elemzést kíván.

László Anna cikkében elsősorban a kérdés biológiai oldalát tárgyalja. 1956-óta mintegy egy millió abortuszot hajtottak végre Magyarországon; 1962-ben 130 053 csecsemő született élve, s ugyanebben az évben 163 656 művi vetélés történt. A számok önmagukért beszélnek! A koraszülöttek számának gyors növekedése, a meddőség, az érettszülöttek súlyának csökkenése — mind, mind az abortuszoknak a női szervezetre gyakorolt rendkívül káros hatását bizonyítja.

Önkéntelenül vetődik fel a kérdés:

Miért akarnak oly sokan megszabadulni a gyermektől? Jobbágy Károly meglehetősen sötét képet fest, a jelenség mögött a morális okokat keresi. Amint írja, cikke arról szeretne szólni, hogy „rajtnak és főként ifjúságunkban a cinikus és csak az élvezeteket hajszoló világ lehellete csapott át, olyan rideg számítás, hideg hitetlenség, ami elgondolkoztató”. Jobbágy a nemzetkihalás vizíójáig is eljut.

Mégis úgy hiszem, hogy kicsit elveti a súlyt. Az ifjúságról alkotott vélemény túl általánosító és elítélő, ezt bizonyítja N. Sándor László cikke.

Egy budapesti kerületi leánygimnázium negyedik osztálya cáfolja Jobbágy állításait.

A lányok — kettő kivételével — mind állásfoglaláltak a nő anyai hivatása, a család mellett. Többségük két gyermeket szeretne majd felnevelni.

Ezt általánosítani szintén hiba lenne, azt azonban nagyon igaznak érzem, amit a cikkíró befejezésül ír: „Hogy milyen szülők lesznek a mai fiatalokból, azt az egész felnőtt társadalom kell számonekenni”.

Veres Péter nem kevésbé kemény szavakkal szól a kérdéssel: „a most jelentkező szerelmi nihilizmusban — a szerelmem már se nem szentség, se nem ünnep, se nem fajfenntartási funkció, csupán csak muló élvezet” — írja. S hogy ez sokaknál így van, azt a tények igazolják: a családok mintegy 30 százaléka gyermektelen. Veres Péter megjegyzi, hogy önmítás lenne tagadni, hogy ez szomorú jelenség létrejöttében valamit-

le reménytelenség és kiábrándultság is munkál.

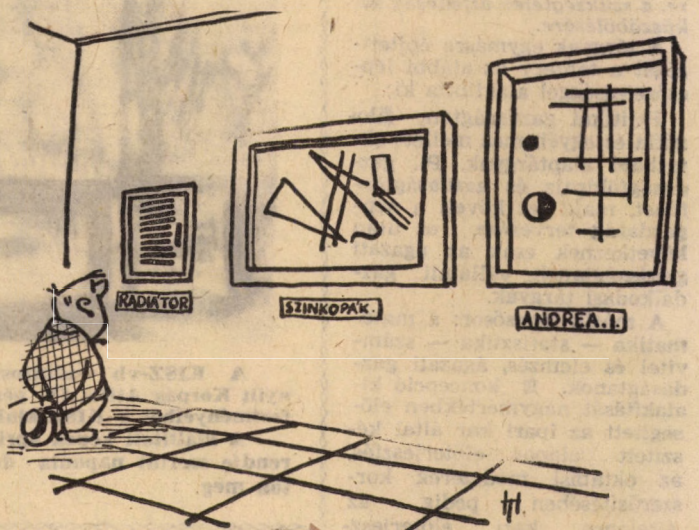
Sok cikk a problémát a gazdasági okok felől közelíti meg, a KSH kimutatta, hogy évente mintegy 100 000 anyagi indokú abortusz van.

Általában a családi pótlék hathatós felemelését (megduplázását), a többgyermekes anyák és családok sokkal nagyobb anyagi támogatását javasolják a hozzászólók. Az európai szocialista államok a gyermekek eltartásának mintegy 40-50 százalékát vállalják (Franciaország 75 százalékát) ezzel szemben hazánkban mindössze 20 százalék ez az arány. Vagyis szükség lenne a „nemzeti jövedelem jelenlegi elosztásának felülvizsgálására” — írja Györfly Sándor. A női emancipáció helyes értelmezésére hívja fel a figyelmet Boróky Éva: „akkor lenne egyenjogú a nő, ha a családjáért végzett munkáját is közhasznúnak tekintenék”.

Befejezésül hadd idézzem dr. Török Bálint tanár hozzászólásának summáját. Azt hiszem ő egyben az egész vita lényegére is rátapintott a következő néhány mondattal: „Mindenképpen személyi és családi bért (nem pótlékot) kell fizetni, s ebben figyelembe venni a nagyobb család tényleges anyagi szükségleteit. Olyan közhangulatot kell teremteni, melyben valóban megbecsülést kapnak a családok a jelenlegi sajnálat vagy meg nem értés helyett. Ha mindez nem tesszük meg, akkor hiába cikkezünk a népszaporulat kérdéséről: az embereket csak a tények győzik meg, a szavak nem!”.

— Martin —

MODERN TÁRLAT

Professzorairól beszélgetett — körkérdés keretében — a nyugatnémet Die Welt, több német egyetemistával. Három kérdést intéztek hozzájuk:

1. Milyennek látja professzorát... vagy sohasem látja?
2. Van-e professzorával személyes kontaktusa tanulmányi kérdésekben, vagy talán-e lehetőséget arra is, hogy megbeszélje vele saját bajait és gondjait?
3. Milyen tanárt kívánna magának... a modern idők egyetemén?

Az egyik diák így válaszolt: „Minél nagyobb a hallgató-ság, annál kevésbé lehet kérdéssel fordulni a professzorhoz. Általában a professzor nagyon meglepődik, ha valaki kérdéssel zavarja. Arra nem is gondolhatok, hogy a baljait és gondjait megbeszéljem vele.”

Egy másik válasz: „Nem fordulok a professzoromhoz, mert nem abban vagyok érdekelt, hogy másképp hallgat meg, mint félféltel.”

A harmadik azt felelte: „A professzor úgy ad elő, mint egy színházi sztár és megcsodálják őt a színpadon, de a diákok semmit sem tudnak az emberről...”

(A Magyar Ifjúság április 4-i számából.)

És nálunk?

Melyek azok a kérdések, amelyekre tanárainktól várnád a választ? Felteszed-e ezeket a kérdéseket tanáraidnak?

Pillanatnyilag nem is tudnék mit kérdezni, de ha lenne problémám, akkor se a tanárokat kérdezném meg. Jobb nem felhívni magamra a figyelmet.

★

Elsősorban a politikai eseményekkel kapcsolatos dolgok érdekelnek. Nálunk politikai gazdaságtan szemináriumon mindig megbeszéljük az aktuális kérdéseket. Főleg azokat, amelyekre a napi sajtóból nem, vagy csak részlegesen kapunk választ.

★

A gazdaságpolitika, a tervezés érdekel legjobban. Problémáimat azonban igyekszem szakirodalom olvasásával megoldani. Egy tanárral sem va-

gyok olyan kapcsolatban, hogy kérdéssel forduljak hozzá. Maga az előadó pedig nem ér rá mindenki problémájával foglalkozni.

★

Elsőéves vagyok, főleg az ideológiai tárgyak érdekelnek. Természetesen nagyon sok kérdésem van, hiszen még csak most ismerkedem az anyaggal. Kérdéseimet rendszerint feltettem, de azokra nem igen kaptam választ. Elsősorban úgy gondolom, az lenne magától értetődő, hogy az ember nevelőtanárjához fordulhatna... de sajnos nevelőtanárunkat nagyon ritkán látjuk.

★

Szükséges lenne, hogy a tanárok úgy forduljanak a hallgatókhoz, hogy azok merjenek kérdezni. Természetesen nem egy tanár van, aki így tesz (főleg a szaktárgyak előadói), de korántsem mindegyik.

★

Engem főleg a gyakorlati munkával kapcsolatos kérdések érdekelnek, erre pedig a tanárok nagy része úgy sem tudna válaszolni.

★

Az idézett mozaikok természetesen nem mutatják az összes hallgató véleményét. De válaszaik így is jól érzékeltetik néhány dolgot.

Még sokat kell tennünk azért, hogy a hallgatók valóban továbbfejlesztésük alapjainak érezzék az egyetemet, és politikai, szakmai problémákra itt keressenek választ. Ehhez feltétlenül kölcsönös bizalomra van szükség.

Néhány válasz viszont megmutatta, hogy a diákok egy része nem veszi komolyan az egyetemet, tanárait névről is alig ismeri. Valamint, ha valakinek nincs kérdése, az nem mindig jelenti az illető megfelelő tájékozottságát.

A válaszok másik csoportja érintett egy régebben is felmerült problémát, a nevelőtanári rendszerrel kapcsolatban. Főleg elsőéveseink nagy része elsősorban nevelőtanárjával alakíthatna ki olyan kapcsolatot, hogy bátran feltehetné kérdéseit. Nagyon gyakran előfordul, hogy problémáikkal a felsőéves instruktorhoz fordulnak, mert nevelőtanárjukat alig ismerik. (Ez ez utóbbi a baj!)

A diákok és tanárok jó kapcsolata nemcsak a hallgatókon múlik. Sőt, mintha a közlekedésben az oktatókon sokkal több múlna.

AZ IFJÚSÁGI MOZGALOMRÓL

Még nem született meg az új minőség

A KISZ-munka és az ifjúság megítélésekor szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az ifjúságunkat jellemző „alapvetően pozitív” jelző mögött több ellentmondás rejlik. A fiatalok többsége tényleg a szocializmus talaján áll — nem is tehet másképp —, mégis több jelenség ellentétes ezzel az alappal. Gondoljunk csak a sűrűn jelentkező passzivitásra, az apolitikusságra vagy a kelő kollektív szellem hiányára. Az ember úgy véli, hogy az alapállásnak — a szocializmus igénye — aktivitással kellene párosulnia, hiszen a szocializmus valóra váltása munkát, harciasságot és áldozatkészséget igényel. Az ifjúság körében szerzett tapasztalataink sokszor ellentmondanak ennek, akár politikai téren, akár a tanulást szemlélve. Bár a tanulásban is igaz, hogy hallgatóink munkájukat egészében kielégítően végzik — de sokan vannak, akik nem a képességeiknek megfelelően produkálnak, fegyelmezetlenek stb.

Ugyanakkor a tehetségekre nagyobb gondot fordítani. Jó volna, ha ezek a hallgatók tanszékeinken élénkebben, szorosan kapcsolódnának a tanszéki munkához. Ehhez a tudományos és oktatói munka mellett minőségi javítás szükséges a felvételnél, különösen a tehetség és a magatartás terén

kell nagyobb követelményt támasztani, és szigorítani kell a tanulmányi fegyelmet, a vizsgák követelményeit.

Természetesen az ellentmondások feloldására az oktatási reform céljai mellett szükség van az ifjúsági munka reformjára is.

BIKICS ISTVÁN

Nyílt levél az egyetem KISZ-bizottságához, minden KISZ-taghoz!

Tisztelt KISZ-bizottság, Kedves Elvtársak!

Úgy érzem, végre nyíltan és becsületesen ki kell mondani: nem megy a KISZ-élet az egyetemen. Ami van, az kevés. Esetleg egyes részterületeken (kultur- és sportmunka) fejünk ki valami aktivitást, de az, hogy kommunista fiatalok vagyunk, nem látszik meg mozgalmi munkánkban. Nem passzcodni akarok, hanem keresni azt az utat, melyen végre el kell indulnunk, hogy bátran és ösztönösen KISZ-nek nevezzük magunkat.

Az egyetemen a fiatalok politikailag elég értek. Ez többek között a napokban is kiderült, amikor a nemzetközi munkásmozgalomban a szakadás veszélye állt fenn és egyetemünk hallgatói — tudomásom szerint — helyesen és jól értelmezték a párt véleményét, és nem alakultak ki szektás körök. Ez kétségtelenül eredmény, mert bebizonyítottuk, hogy nem vagyunk hőbörgő fiatalok, megfontolatlan szélkakasok. Könyveljük el ezt az eredményt és nagyon vigyázzunk rá.

Az egyetemi KISZ-bizottságra ezzel kapcsolatban nagy munka vár: a vegetáló politikai órákat fel kell élnéketni, feltétlenül meg kell vitatni a kínai kérdést, és minden véleményre választ adni.

A KISZ-bizottság tagjainak is át kell ezt érezniük. Gyűjtsék kicsit abba a szokott munkátokat, legyenek bármilyen beosztásban is, foglalkozzatok most a politikai órákkal! Politikai órákat kell szervezni. És ne várjuk a központi intézkedést: minden KISZ-tag a saját csoportjában kezdeményezze a politikai órát.

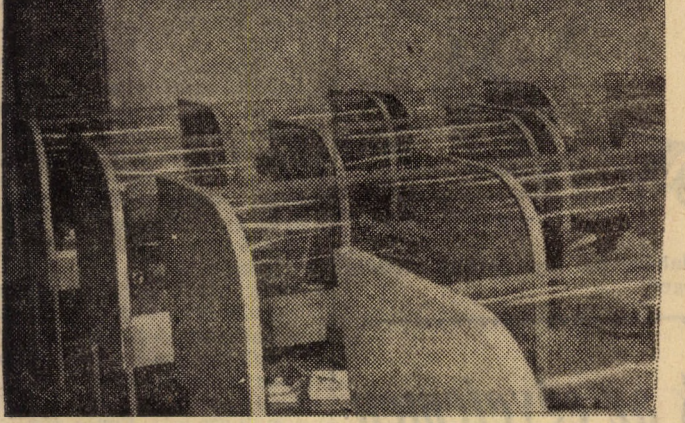
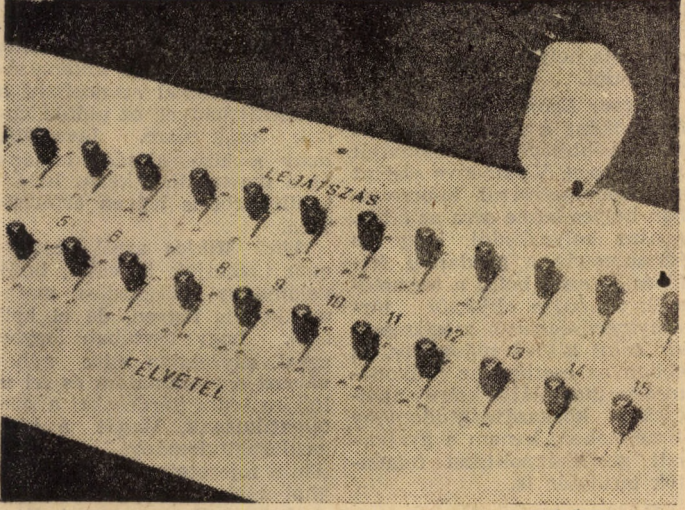
Tisztelt KISZ-bizottság! Ne haragudjatok, de egy kicsit bíráltni kell titeket is. Amikor leültem levelet írni, nem akartam... de muszáj. Szerintem nem jól látjátok a dolgokat: Ti a saját munkátokat végzitek, a kijelölt munkátokat, ugyanakkor a csoportmunka pang. Azért vagytok Ti a KISZ-bizottság, mert Ti vagytok a legrátermettebbek a vezetésre. Hol van most a hiba? A csoportokban. Hát akkor miért a KISZ szobában vagytok? Legyetek ott, ahol a legrosszabbban mennek a dolgok! Amit ma csináltok, az akkor lenne jó, ha lenne az alapszervi és a csoportmunka. Vegyétek úgy, hogy most kezdjétek. Persze hogy kezdenétek? Választással. Lenne egy csomó funkcionáriusunk, aztán ezzel le tudnánk a dolgokat. Ez történt.

Most kezdjük úgy, hogy nem választunk, mert már választottunk, hanem dolgozunk. Minden csoportban van egy vagy két aktív tag, csak őket elvontuk ide meg oda, így a csoportba, az alapszervezetben nem maradt senki. Legyen most az a feladat, hogy kiki a saját alapszervezetben vezesse a munkát, ne legyenek egyéb elfoglaltságai, ha a saját csoportjában nem mennek a dolgok. És ha minden KISZ-vezető a saját alapszervezetben vagy csoportjában lelkesen fog dolgozni, akkor lesz KISZ-élet, akkor vissza lehet térni a KISZ VB szobába és összegezni az eredményeket.

Ceterum censeo: senki ne keressen új helyet, mindenkit ott dolgozzon, ahol van. Csak lelkesebben.

Elvtársi üdvözléssel:
Angyal Ádám
ipari II/2.

KORSZERŰ NYELVTANULÁS

Rövidesen felavatásra kerülő nyelvi stúdióknak kitűnő technikai felszereléssel várja a hallgatókat
Foto: Váradi

Kulturális hírek

Nem mindenki kapja meg az igazolványt...

Április 12-től csak klubigazolvánnyal vagy diákigazolvánnyal lehet részt venni az 5 órai tea rendezvényein.

Erre az intézkedésre a kulturáltabb szórakozási körülmények megteremtése érdekében volt szükség.

Közöljük hallgatóinkkal, hogy a kultúrosztály az I. emeletről elköltözött a II. emelet 273-as szobába. (Szemköt a KISZ bizottsággal.)

Április 14-én, kedden délután fél 6-kor egyetemünk énekára a Makarenko utcai kollégiumban lép fel. Másorán szerepel többek között Gulyás László feldolgozásában a Cigány rapszódia, amelyet most mutat be először az énekkar.

Április 17-én, pénteken a Ferencvárosi Úttörőházban megrendezésre kerül dalostábillkozón vesz részt énekkarunk.

Kollégium, emberek, ágyak

— Jó neked, kollégiumban lakhatsz! — mondta egyik barátom, s elsráncolta a maga kintlakó életét. Nem válaszoltam neki akkor, most azonban megpróbálom. Nézzük csak azt a problémamentes életet!...

Még álmodom vagy már ébren vagyok, nem tudom. Álmos léptek közelednek. Az ajtó kinyílik. Recseg a padló s nemsokára vidám fütyürészés hallatszik a zuhany alól. Dühösít. Engem, meg a többieket is. A felső ágy megmozdul. Aha, már ő is ébred.

— Ide figyeljenek, fiatal emberek! Maguk még nem ismerik az építőipart — mondta a szerelők vezetője dühös kifakadásunkra, hogy mikor lesz végre kész a fürdő.

— Dehát október óta csinálják, s már február van!

— Szóljanak csak valakinek — válaszol mérgesen — úgy itthagytunk mindent, mint...

Nem szoltunk senkinek. Két árva vízcsep volt már csak az emeleten és rájárt száz ember. A szerelők közben vidáman élték életüket, s félredobtak minden munkát. Reggel Rátonyit hallgatták, s a magnó mellett üldögéltek, míg elmentünk. Délben a tánczenei kottélt — s mikor Péter hazajött, leültek vele sakkozni.

Szóval ment a munka, ment. Naponta átlag két darab csempé a falra. Több nem.

De nem szoltunk senkinek!

Most már készen van. Reggel fél hét és nyolc között a mosdani vágyók seregüstül jönnek. Megint százan arra az egyetlen fürdőre, meg az idegeinkre.

Beállunk a sorba, s várjuk, hogy vízhez jussunk. Még mindig jönnek és növekszik a tömeg. Bevizezem a kezem, de már el is sodortak onnan.

Telefon cseng, hívják az állomást. Délben, délután, este. Későn és még később.

Egyedül maradok. Nagy szoba, tizenkét ágygal. Körben a falak sárgák, tele repedé-

sekkel. Az ablakon nincs függöny, szürkék, piszkosak. A meztelen asztalon bicskák, mosatlan üvegek, edények, ételmaradékok. A fürdőre nyíló ajtó kitárva.

Elszomorit a látvány. Azt mondják, a miénk rendes szoba. A takarítónőt, aki Brazíliából tért haza, elküldték, az új pedig érkezéskor van.

Régi épület. Tavaly a betegszobát ki kellett üríteni, mert majdnem rájuk szakadt a mennyezet. Most lakószoba.

Nyolc óra van. A klubban gyülekezünk. A bordó széksorok üresen tátonganak, a ház fele hiányzik.

— Fontos ügyben jöttünk össze fiúk — hangzik a szózat — arról kell döntenünk, maradhat-e a kollégiumban egyik társunk.

Vád: társai holmijainak gondatlan kezelése, felelőtlenség, cinikus modor, megsértette a közösségi élet szabályait, ellenünk vétett, s ezzel maga ellen.

Jönnek a tagok, a védők és a vádlók, szobabársak és diákbizottsági tagok. Igazgató és vádlott.

— Eltulajdonította más törölközőjét — szól az egyik; — vadonatúj cipőmet a hólapátolásra vette föl, folytatja egy másik...

Megindul a gépezet, egyesek védik, hogy csak statisztálásra vette fel, mások a Makarenkó-i nevelésre appellálnak.

Meleg van a teremben és sűrű füst. Emberek pattannak föl, mondatok röpködnek a levegőben.

A vádlott áll és magában mosolyog.

Későre jár. Egyik szobából gitárszó hallatszik. Monoton akkord ismétlődik állandóan. Csöndesedik. Egy-egy félmeztelen ember csoszog a mosdó felé, de már nem figyelünk rá.

Holnap is nap lesz

Alföldi László

Pesti Poseidon

Odüsszeusz

Penelope: Hol csavarogtál ilyen sokáig?

Honnan az ellenszenv?

Lengyelek csehekről — csehek lengyelekről

A lengyelekről a csehekben előítéletek vannak: sok lengyel viszont a cseheket a „szláv világ poroszainak” nevezi, és sokkal több rokonszenvet érez a magyarok iránt; sok magyar örökös ellenségeskedéssel tekint a románokra — röviden szólva a szocialista világban is megtalálhatók még a nemzeti előítéletek, feszültségek és féltékenységek.

Kényelmesebb, ha mindezekről hallgatunk. De vajon el tudunk-e így bánni a múlt átközt maradványaival?

Ezekről a kérdésekről beszélgettek a „Polityka” című varsói és a „Kulturni Tvorba” című prágai lap újságírói. A beszélgetést mindkét országban közzé tették. Ebből a vitából közlünk most részleteket.

KOZNIIEWSKI (Polityka): Jól tudjuk, hogy sok lengyel nem éri barátjának a cseheket. Ez nem az utóbbi húsz évben alakult ki, sőt, a korábbi ellenszenv jelentősen enyhült. Mégis nyilván kell beszélünk a kérdéstről, mert a negatív jelenségeket csak akkor lehet leküzdeni, ha annak történelmi eredetét tisztázzuk.

Lengyelország nem a németektől, hanem a csehektől vette át a kereszténységet. Később a két nemzet különbözőképpen fejlődött tovább. Lengyelország katolikus ország lett, miközben a csehek lényegében protesztáns nemzeté fejlődtek.

Politikai és kulturális tekintetben is különböző irányba haladt a két nép. A csehek a Habsburgokon keresztül a német kultúra és politika hatása alá kerültek, míg Lengyelországban a németek elleni harc egyre erőteljesebbé vált.

Egy másik különbség: Csehország és Morvaország (majd később Csehszlovákia) fejlett, modern iparral rendelkezett, mi viszont gazdaságilag jelentősen visszamaradtunk.

GALUSKA (Kulturni Tvorba): Azt hiszem, Kozniowski vázlata lényegében megfelel a valóságnak. Egyik megállapítás azonban meglepett: hogy a csehek a múltban passzívan a német kultúrkörben éltek és erős német befolyás alatt állottak.

Történelmünkben ugyanis vörös fonalként húzódik végig a német előnyomulás ellen és nemzeti jellegű megállapítások folytatólagos küzdelem. Meglep, hogy a lengyelek szemében nemzeti fejlődésünknek ezen oldala nem tűnik ki elég világosan.

A nemzeti kérdés a lengyeleknél természetesen bonyolultabb volt. Ők két imperialista nagyhatalom, Németország és Oroszország között — mint két malomkő között — őrültek. Mi világosan láttuk, hogy az új szocialista Lengyelország azzal a problémával került szembe, hogyan küzdje le a múlt szellemi terheit és hogyan teremtsen jó viszonyt a szocialista Szovjetunióval.

Számunkra ez könnyebb volt, mivel a cseh és szlovák népből gyakorlatilag soha sem élt oroszlány. Éppen fordítva; gazdag hagyományai voltak az oroszok iránti barátságaink. Nálunk még a „háború” előtti burzsoá Csehszlovákiában sem sikerült szovjetellenes hangulatot kelteni.

Ami országaink kapcsolatát illeti, az a bizonyos, hogy a múltban nagyon is üres formalitásokban nyilvánult meg. Ez általában is jellemző volt a szocialista országok közötti viszonyra. Időnként találkoztak párt- és kormányküldöttségeink, közös nyilatkozatot dolgoztak ki stb. Ennél előbbre azonban soha nem jutottunk.

ZDANOWSKI (Polityka): Lengyelországban ismerik a csehek németesedés elleni harcát, de a különböző nemzeti mentalitás folytán ezt a küzdelmet másként itélik meg. Lengyelországban az arisztokrácia véleménye volt mérvadó, mivel a közvélemény hagyományai igen erősek voltak.

Az a harc, melyet Csehszlovákiában a németek ellen vívtak, nálunk a „svejkáda” nevet kapta és csak ma kezdjük megérteni, hogy a svejkáda is lehet az ellenállás bizonyos formája. Ezzel szemben Csehországban a lengyel ellenállást tartották „értelmetlen hősiességnek” és ott szintén manapság kezdik sokan megérteni, hogy azért ennek is volt értelme. Végül az elnevezések is magukért beszélnek, hiszen Csehországban a lengyel „Lengyel gróf”, a cseh ember pedig Lengyelországban „Svejk” néven szerepelt.

Mindezekkel összefügg különbözőségünk kérdése. A személyi kultusz idejéből származó egyik hamis tétel megkísérelte bebizonyítani, hogy mindannyian egyformák vagyunk. Ami különböző volt, arról egyszerűen hallgattak. Sőt, a különbözőségeket még ma is gyakran eltitkolták, és továbbra is gyanút ébreszt, ha valaki megemlíti azokat.

1956-ban, az egységes lengyel ifjúsági szervezet szétesett. Őnk erről semmit, vagy csak nagyon keveset írtak. Miért? Azért, mert

Csehszlovákiában egészen maradt. Ugyan-így kezelték a problémát, amikor nálunk termelőszövetkezetek oszlottak fel.

Sok kérdést másképp oldanak meg Csehszlovákiában, mint Lengyelországban. Közülük néhányat teljesen ellentétes módon. Ez a sajátos helyzetből adódik.

Mi tudjuk, hogy Önöknél sokan azért nem képesek megérteni bizonyos lengyel jelenségeket, mert azok a csehszlovákiai körülményekkel összeegyeztethetetlenek lennének. (Pl. a katolicizmus.)

A tájékoztatás módját teljesen meg kell változtatni. Nem arról van szó, hogy egyik nemzetet rábeszéljük, hogy a másikat megszeresse. Az is kielégítő lenne, ha mindkét nemzet megismerne a másikról a tényeket.

GABRIEL (Kulturni Tvorba): Mély történelmi gyökerei vannak, hogy a lengyelek a mi küzdelmünk szejkiadának fogják fel.

A nemzeti építkezés nálunk a legelső néprétegekből jött, s ennek következtében jellege mélyen demokratikus volt. Szabadságharcunk szükség szerűen más módon alakult, s azt valóban nem lehet összeegyeztetni a hősiességgel oly módon, ahogy Önök értelmezik. Önök szemében a hőst a lovag, a nemes képviseli, dárdával a kezében. Nálunk ennek helyére a kisember, a kétkézi munkás lép — gyakran üres kézzel.

DREWNOWSKI (Polityka): A háború és a megszállás Lengyelországban széles társadalmi rétegek balrafordulását eredményezte. Így a felszabadulás után az intellektuál közép osztály többsége támogatta a szocialista forradalmat. A nemzeti valóság háborún és forradalmon keresztül nyomult be az irodalomba és jelentkezett az új nézőpont, a néptömegek nézőpontja. Azóta semmiképpen sem lehet az arisztokrácia, nemesi hagyományokat a lengyel hagyományok egészével azonosítani.

BOCEK (Kulturni Tvorba): A vitából egy dolog kiderült. Meg kell állapodnunk, miben különbözünk egymástól, ezzel egyúttal abban is dőlőre jutunk, miben vagyunk hasonlóak. Amíg az emberek nem ismerik fel, hogy két nép különbözősége és hasonlósága teljesen normális jelenség, mindaddig a „lengyel patológia” vagy a „cseh patológia” vizsgálatánál fogunk kikötni.

Mi például különbözőképpen értelmezzük a hősiességet. „Az utolsó katona” című lengyel film, melyben a kis katona egyedül és magára hagyottan a levert hadsereg becsületét védi, amint megrohanza a német páncélost — tipikus. Cseh szempontból ez esztelen és felesleges. Ilyen áldozatnak nincs értelme. Efféle jelenet mi egyszerűen képtelenek lennénk filmezni, mert az nekünk nem felel meg.

A cseh hősiességre másféle példa van. Valahol egy német futár-repülőgépet közlekedtet rendszeresen. Egyik napon a két semmiből gépfegyver-sorozat fogadta és lezuhant. Senki sem tudta, ki volt a lövész. Csak a háború után fedezték fel egy nyugdíjas postás személyében. Amikor megkérdezték, miért lőtte le a német gépet, így válaszolt: „Az idegesített fel legjobban, hogy mindig olyan pontosan érkezett”. Ezt a választ szejkiadának is fel lehet fogni.

HAVLICEK (Kulturni Tvorba): A személyi kultusz okozta, hogy a nemzetközi valóság megismerése szűk korlátok közé szorult. Az igazságot még saját hazánkban is elég nehéz volt megismerni. Ezért nem egyszerű országaink sajátos vonásait pontosan megjelölni. Itéletet mindenkinek saját értesülései alapján kell kialakítania.

Sajnos, vannak bizonyos sablonok, melyeket megszoktunk. Spanyolország — torreador. Franciaország — sanzon vagy Brigitte Bardot. Csehszlovákia — pilzeni sör... és így tovább. Ezek a sablonok megakadályozzák a realitás ismeretét terjedését és a változások felismerését. Legfontosabb feladatunk ezért az alapos tájékoztatás.

RAKOWSKI (Polityka): Elégedettek lehetünk, hogy sikerült megszervezni ezt a találkozót. Nekünk kell a megfelelő kerékvágásba terelni népeink természetes igényeket, hogy egymást közelebből, kölcsönösen megismerjék. Már sokszor elhangzott, hogy a szocialista országokról szóló tudósításokat az olvasó egyszerűen unalmasnak találja. Igen, volt idő, amikor mindent megtettünk annak érdekében, hogy az emberek mindkét oldalon higgyenek és ez mindkét oldalon érdektelenné és unalmassá vált. Most az a tennivalónk, hogy a sajátból ezt az unalmat kiirtsuk.

(Rövidített fordítás a Volksstimme március 28-i számában megjelent szöveg alapján.)

Fordította: Faklen Pál

Közgazdaságtudomány és matematika

Beszámoló a matematikai módszerek közgazdasági alkalmazásával foglalkozó értekezletről

A Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Bizottsága és Matematikai Bizottsága 1964. március 20-án ankétot rendezett a matematikai módszerek gazdasági alkalmazásainak kérdéseiről. A munkaértekezlet az e téren dolgozó közgazdászok és matematikusok számos képviselője jelent meg. A megbeszélés kiinduló pontját a két bizottság által előre összeállított „vitaindító” képezte. Ebben olvashatjuk:

„A szocialista tervgazdaság elmélete és gyakorlata egyaránt megkívánja, hogy kutassuk, feltárjuk, tervezzük és ellenőrizzük a gazdasági élet jelenségeit és a kategóriái közötti bonyolult és sokrétű összefüggéseket mennyiségi oldalról, a kölcsönhatásoknak nemcsak irányát, de mértékét is, s így a törvényszerűségeket konkrét számcszerű kifejezést adjunk. E tevékenység szükségképpen magával hozza a közgazdaságtan és a matematika szorosabb kapcsolódását. Ez a kapcsolat mindkét tudományra kedvező, serkentő hatást gyakorol. A matematikai kutatás újult erővel veti magát gazdaságilag is hasznosítható modellek számítási módszerek kialakítására, a matematika azon területeinek továbbfejlesztésére, amelyek a közgazdaságtanban kiaknázhatók. Ugyanakkor a közgazdaságtan is igyekszik a matematika alkalmazását minél szélesebb területen biztosítani és ennek érdekében kvalitatíve már meghatározott fogalmakat és kategóriákat a mérés és számcszerűsítés számára hozzáférhetővé tenni.”

„Ugyanakkor az eddigi eredmények — mind a kutatásban, mind a gyakorlati alkalmazásban — messze elmaradnak a szocialista termelés viszonyaitól nyújtott lehetőségektől és a népgazdaság tényleges szükségletei mögött. Ennek okait kutatva legalábbis a következő fő kérdéseket kellene szemügyre venni: káderképzés, a publikáció, a számológéppark, és a gazdasági információk helyzetét, valamint a matematika közgazdasági alkalmazásának elvi problematikáját.”

Friss István elnöki megnyitójában utalt arra, hogy ha hosszabb időn keresztül vitatott lehetett is, hogy a matematika alkalmazásának megnyílt területei alapján e téren már vitának helye nincs. Amilyen mértékben fejlődik társadalmunk, olyan mértékben nőnek a gazdasági-tervezési problémák. És egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy itt a legkülönbözőbb tudományos módszerek igénybe kell venniük, ha helyesen akarunk tájékozódni.

Kasper Egon legsürgősebb feladatként a káderképzést és a továbbképzés problémáját jelölte meg. Véleménye szerint az ökonometriával kapcsolatban helyes lenne arra az álláspontra helyezkedni, hogy az ökonometria a gazdasági fejlődés és ezen belül a termelőerők fejlődése objektív törvényszerűségeinek megismerését célul kitűző tudomány, és ebben az esetben az ökonometria megtalálja helyét nemcsak a közgazdaságtudomány elméletében, hanem a gyakorlati gazdaságpolitikai feladatok területén is.

Környai János egy nagy teljesítményű számológép beszerzésének szükségességéről beszélt.

Jándi Géza és Szép Jenő megemlézték, hogy a Közgazdaságtudományi Egyetemen az elkövetkező két-három évben komoly változások történnének a matematika alkalmazásának oktatását illetően. Több alternatív és fakultatív tárgy be-

indítását vették tervbe, így például „Iparvállalatok erőforrásainak optimális felhasználása”, „Optimális szállítástervezés”, „A külkereskedelem matematikai módszerekkel való elemzése”, „A bővített újratermelés matematikai modelljei”, Árszámítások matematikai módszerekkel”, „Vállalati költségalkulás matematikai vizsgálata”, „Játékelmélet és alkalmazásai”, „Operáció kutatási szeminárium” stb.

Kádás Kálmán a Műszaki Egyetem közlekedési kara matematikai oktatásának korszerűsítéséről és bővítéséről számolt be. Hangsúlyozta, hogy „a matematikai módszerek megismerése és helyes alkalmazása tekintetében nagyon jó szolgálattal tenne, ha nemzetközileg elismert munkák jó magyar fordítása megjelene”.

Kalmár László kiemelte, hogy a matematika alkalmazását nem szabad azonosítani a kvantifikációval, ez utóbbi annak csak része. Javasolta, hogy a közgazdaságtudomány és a matematika közös határterületéről is legyen aspirantúra.

Ajta Miklós arról beszélt; nem tűzhetjük ki célul, hogy valamennyi közgazdász matematikus is legyen, de el kell érni, hogy tisztában legyen azzal, egyáltalán mire adhat választ a matematika és fel is tudjon tenni kérdéseket a matematikusnak. Magát a közgazdaságtudományt, annak döntő fejezeteit ezgakt módon, ahol csak lehet, matematikai nyelven kellene tanítani. Erre vonatkozólag — mint analóg esetekre — utalt a fizikára, orvostudományra és a biológiára.

Krekó Béla megemléltette, hogy jelenleg az országban mai értelemben véve még közepebbi teljesítményű számológéppel rendelkezőnk. Hangsúlyozta a már meglévő kérdéseknek a jelenlegi közgazdaságtudományban magasabb szinten történő képzésének szükségességét.

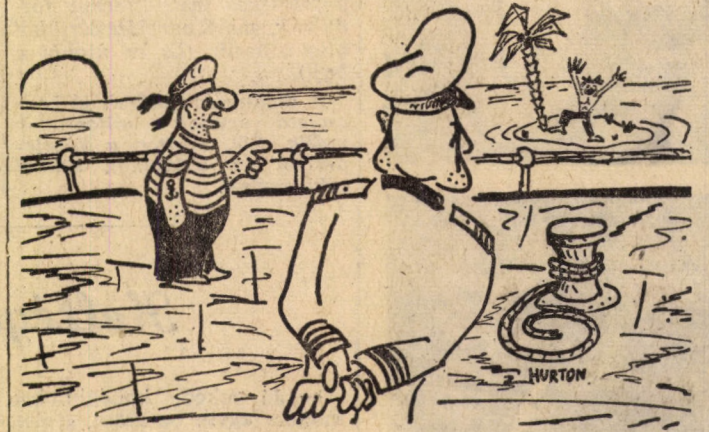
Bródy András véleménye szerint a Közgazdaságtudományi Egyetemen szükség lenne — ha átmenetileg is — olyan tanszékre, amelyek közgazdasági, matematikai módszereket és alkalmazást tanít. Részletekben foglalkozott a matematika és a közgazdaságtan kapcsolatával. Megemléltette, hogy a matematika és a közgazdaságtan alkalmazása igen széles körű az úgynevezett polgári közgazdaságtanban. A polgári közgazdaságtan oktatása az egyetemen tulajdonképpen csak annak cáfolásából áll, s annak kimutatásából, hogy ez mennyire szolgálja a polgári érdekeket. Ez ennyiben helyes és szükséges, de néha a furdóvízzel együtt a gyereket is kiöntjük, és nem foglalkozunk azzal, hogy a polgári közgazdaságtanban a matematikai alkalmazásokban vannak a valóság reális és hasznos visszatükröződésének olyan elemei, amelyeket mi is felhasználhatnánk. Egyes területeken már-e téren is tettünk előrelépést. Az is természetes, hogy egy területet elhódítani, számunkra használhatóvá tenni csak akkor lehet, ha a területet alaposan megismerjük.

Prékopa András javasolta, hogy a METESZ keretén belül alakuljon operációkutatási tanszék. Hangsúlyozta, hogy az operációkutatás sokkal szélesebb területet fog át, mint amit sokan ma még nálunk ezen értenek. Ugyancsak kiemelte a káder- és továbbképzésnek a szakmérnök-képzés mintájára történő továbbfejlesztésének szükségességét.

Heppes Aladár javasolta, hogy a Magyar Tudományos Akadémia II. és III. osztálya foglalkozzék önálló operációkutatási intézet megalakításának gondolatával.

Az ankét résztvevői mondhatni minden lényeges kérdésben egyetértettek és a délután elnöklő Hajós György zárszavában felkérte a Matematikai és Közgazdasági Bizottságot, hogy a felvetődött konkrét javaslatokat, gondolatokat értékeljék ki, és megfelelő módon vigyék tovább.

Dr. Szép Jenő—Lajos Sándor

Kutatási témák az egyetemen

Először: egy hónapja érdekes jelenség ütötte fel a fejét. Modern népvándorlás. Egyesek őseiket utánozzák, nem tudnak a bőrükben maradni, rohangásznak, mászkálnak.

Míg azonban őseink kedvtelésből vándoroltak ide-oda, a szabad ég alatt, hallgató társaink valamilyen belső kényszerrel hajtva futkosnak a kollektív lépcsőin, a Tolbuhin körúton és az egyetem folyosóin. Különösen a reggeli órákban.

Vajon mi lehet ennek az oka? Ezt kellene óvatosan kifürkésznetek, hiszen már széles néptömegeket ragadott magával a mozgalom.

Hogy a kutatáshoz legyen valami támpontotok, elárulom, hogy az egyik kollégiumban bizonyos mellékhatások alakultak ki, folyik, folyik...

Hogy meddig folyik? Ezt is próbáljátok kideríteni.

Másodsor: Vitaesteket kellene szervezni, ahol heves szó-párbajokban döntenék el, mi

legyen a sorsa egyetemünk életében annak a kényelemnek és szeretetben élő cirmos cicának? E problémát eddig még senki nem tudta megoldani. Eleinte vidám felszólaló leányaink kergették őt az asztalok körül — de semmi eredmény. A kis aranyos továbbra is ott settenkedik lábaink előtt, sőt a minap az egyik tállaló-pulton bájos mozdulatokkal nyalogatta ragyogó szőrzetét.

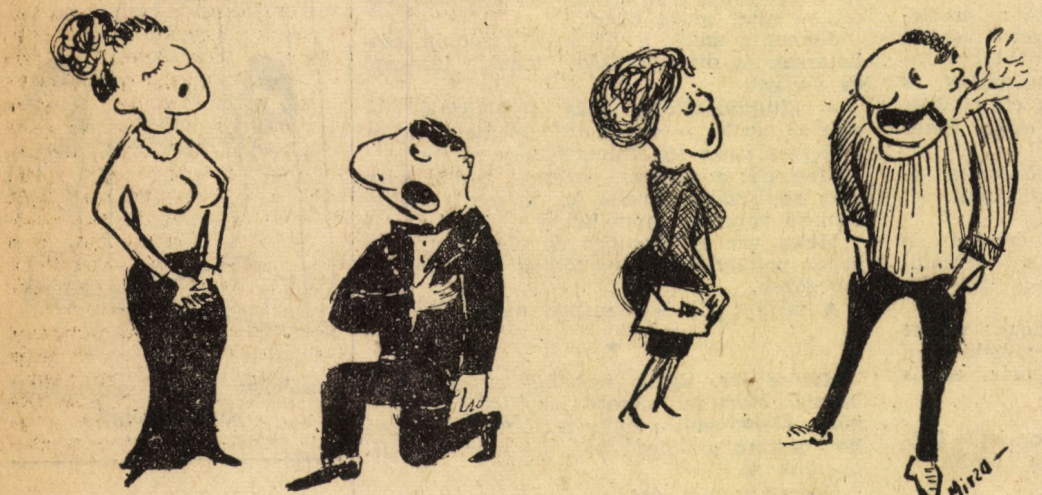
Megfontolt, alapos megoldást kell javasolni, hogy a kecske is jól lakjon, és a káposzta is megmaradjon. Például valaki hazavihetné a macskát és otthon a hűtőszekrényben adna neki kényelmes szállást.

No, persze akkor elszaporodnának a raktár egerei. Bizony! Ki eszi meg majd akkor az egereket? Mert vegyszerrel iralkatása folyik, folyik, folyik...

Kutatók előre! Találjátok fel ti a higiénikus egerevő szerkezetet!

—petres—

VÁLTOZNAK AZ IDŐK — ÉS A SLÁGEREK

„Lehoznám néked a csillagokat is az égről!”

„Csinibaba szeress belém!”

A hízelgés ikertestvére a hiúság

A híúság bonyolult és ronda betegség. Talán azzal kezdődik, hogy minden ember szívesen hallgatja, ha róla jó mondanak, még a bírálókat is elviselő emberek is örülnek, ha dicsőítést hallgatnak magukról. A józan ítélő ember mindig jól tudja, mi illeti meg és mi nem. A híú diák vizsga előtt egy-két perccel a vele együtt várokozónak még arról panaszkodik, hogy nem tud semmit, a vizsga befejezése után pedig mindenkinek azt magyarázza, hogy ő uralja az anyagot, és esetleges „jó” vagy „közepes” osztályzat után a legsértettebb ember. Vagy esetleg „jelen”-t kap, akkor ő maga meg van győződve, és másokat is igyekszik meggyőzni arról, hogy az anyagot is „jelen” tudja.

Főlélesleges volna részletezni, hogy a szocialista ember erkölcsi felfogása mennyire eltér a hízelgést és ikertestvértől a híúságtól. Szerencsére az élet mind több területén folyik irtóhadjárát ellenük. Ez a csúnya gyengeségpár, amely végérvényesen a túlzott érvényesülési vágyból és önmutogatási vágyból fakad, mégis egyetemünkön is lépten-nyomon fel-felülte fejét. Hallgatóknál a tudáson túli osztályzat eléréséért, gyengébb képességű tanároknál pedig a nem megérdemelt, gyorsan előrehaladás érdekében történni a hízelgés, igen változatos formában. Sok embernek ma is életeleme a nyüzsgés, az önmutogatás. Van, aki két papírdarabot is roppant zajjal és nagy csödülettel tesz odább, csak azért, hadd lássa minden-

ki, hogy ő milyen aktívan építi a szocializmust. Nehéz lenne választ adni arra a kérdésre, hogy ki született előbb: a híú felett, aki táplálni kezdte a talpnyaló bacillusait, vagy a törtető, hízelgő beosztott. Az első híú ember valószínűleg nagyobb és szebb barlanggal rendelkező ember lehetett. Az első hízelgő ember pedig az lehetett, aki lusta vagy képtelen volt keresni magának jobb barlangot. Mert annyi esze már az ősembernek is volt, hogy befelé nincs értelme se nyüzsgőni, se hízelegni. Ez a tény a mai napig sem változott, ma is megfigyelhető, hogy minél több szép bókot tartogat valaki felettéseinek, annál kevesebb jó szót talál arra, hogy a hízelegni nem hajlandó beosztottjai érdemeit elismerje.

A közvélemény megváltozott, és egyre jobban változik, amely a kommunista szakember nevelése érdekében nemcsak pálcát tör a híúság és a hízelgés felett, hanem állandóan harcol is mindkettő ellen. Mert nemcsak a hízelgő a hibás, nem csupán a hízelgés jellemzője, hanem a meghallgatása is. Mert ahol a hízelgés, a nyüzsgés, az önmutogatás táptalajra lel, legyen az egyetemünk bármely kara, ott hamarosan szomorú közügyé dagad. Ott napról napra elviselhetetlenebbé válik a közszellem, értelmét veszti a tehetőség és a szorgalom. Ott a szerény és becsületesen dolgozó csak szürke, középserű tömeg. Akik szavak és lármá nélkül, csupán csak belső izgalommal végzik munkájukat

és szegyeinek maguknak propagandát csapni; azokat passzívoknak, közömbösnek, esetleg alattomosnak is bélyegeznek. S ráadásul, ha egy-egy bírálótot mernek alkalmazni a híú emberek felé, akkor már összeférhetetlennek és kötekedőnek bélyegzik. Nem úgy, mint X. Y. hízelgő, aki készséges, lelkes, buzgó és természetesen nagyon tehetséges is. Kellmes ember, mert észreveszi felettéseit és szemükbe mondja jótulajdonosságait. Tehát öröm vele együtt dolgozni, ezért a híú felettések mindent elkövetnek, hogy nekik funkciót adjanak.

Polacsek József

(Jövő Mernőke 1964. 9. számából.)

A Közgazdasági Társaság hírei

„A termelőszövetkezetek termelésének differenciáltsága” címmel rendez vitát a mezőgazdasági-statisztikai szakosztály április 15-én, szerdán délután 2 órakor a Kossuth Klubban.

Előadó: dr. File Jenő.
Vitavezető: Hont János.

„A gazdasági fejlettség mérhetősége és mérési módszerei” címmel tart vitadélutánt a népgazdaságtervezési-statisztikai szakosztály április 20-án, hétfőn délután 3-kor a Központi Statisztikai Hivatal tanácstermében.

Előadó: Jánossy Ferenc.
Vitavezető: Huszár István.

Az egyetemi építőtáborok népgazdasági jelentőségéről

Völgyi István nyilatkozata

Az egyetemi KISZ-bizottságok egyik legfontosabb feladata ezekben a hetekben, hogy megszervezzék a jelentkezéseket a nyári építőtáborokra.

Sokszor ütközünk a KISZ-társaság közömbösségébe, ha az építőtáborokról van szó — mondja. — Huzódznak, kifogásokat keresnek.

— Mik a leggyakoribb ellenvetések?

— Mindenekelőtt az, hogy az építőtáborok elvesztették kezdeti romantikájukat. Nem eléggé „érdekesek”. A kifogásokat arra is alapozzák, hogy az építőtáborok népgazdaságilag nem kifizetődők. Nem térül meg a rájuk fordított összeg. Zavarok vannak a táborok munkanormáinak teljesítése és a népgazdasági haszon fogalma körül. A félreértések tisztázásához azonban kevés anyag áll rendelkezésünkre, pedig az volna az egyetemi mozgósítás alapelve. Nem a romantikával kell hatnunk, hanem

megmutatni az építőtáborok népgazdasági hasznát

Völgyi István elvtársat, a KISZ-építőtáborok bizottságának titkárárt, a táborok szervezésében a legilletékesebbet kértük meg, segítsen tisztázni az építőtáborok népgazdasági hasznát körül vitákat. Van-e

alapja annak az aggodalomnak, hogy a KISZ KB „ráfizet” az építőtáborokra?

— Semmi alapja nincsen — mondta Völgyi István. — Az

építőtáborokra fordított összeg, ami mintegy 15 millió forintot tesz ki, egyensúlyban van a belőlük származó „haszonnal”.

Bizzuk a számokra a kétségek eloszlatását

A KISZ I. kongresszusa az ötéves terv során az építőtáborokra 100 000 fiatal mozgósítását határozta el. Az ötéves terv első három évében (1961—62—63) 76 163 fiatal jelent meg az építőtáborokban. Az 1964-es mozgósítási keret 25 700. Ha ezt teljesítjük,

amelynek előzetes jelentések szerint nem lesz akadály, akkor jövőre tetemesen túlteljesíthetjük kongresszusi határozatunkat.

A KISZ-építőtáborok hat éve működnek és a hat év látványban vizsgálva az eredményeket, megállapíthatjuk, ez idő alatt

11 532 fő egyetemista és középiskolás

1964-ben újabb 800 hoid lecsapolásához szükséges 6 km hosszú csatorna elkészítése, 15 000 köbméter föld kitermelése lesz a feladat.

A Hanságban az ország egyik leggazdagabb termőterülete születik. A munka nem könnyű: ásóval, lapátal, csakánnyal nemegyszer mély iszapban, tűző nap-sütésben napi 6 órát kell dolgozni, de a munka eredménye itt a legkézzelfoghatóbb.

A KISZ KB kérése a jelentkezőkhöz a következő:

csak azok jelentkezzenek, akik el is jönnek

az építőtáborokba. Az építőtáborokat felállító szervekkel vállalt kötelezettségeinknek csak így tehetünk eleget.

— Befejezésül megkérdeznénk, hogyan alakul perspektivikusan az építőtábori mozgáalom? Milyen új területeken várhatunk jelentős népgazdasági hasznot?

— Az építőtáborok, amint fenti ismertetésből is kitűnik, két területen működnek. Mezőgazdaságban, ahol az elkövetkezendő években egyre inkább szükség lesz nem gépesíthető munkák ellátására. Gondoljunk csak arra, hogy rövidesen termőre fordul a rengeteg gyümölcs- és szőlőtelepítés!

A másik terület az építőtábor, ahol a KISZ-védnökség létesítésével egy-egy nagyobb népgazdasági egység építkezésében vállalkunk döntő szerepet. Így például jelenleg a vegyipar és ami új és az egyetemisták számára vonzó: az egyetemi beruházások és a majd épülő győri egyetem felett vállalt védnökséget a KISZ. Az egyetemek saját építkezéseik előmozdítására — diákkotthon, sportpálya stb. — építőtáborot szervezhetnek, ahol a hasznosság problémája azt hiszem, fel sem fog merülni.

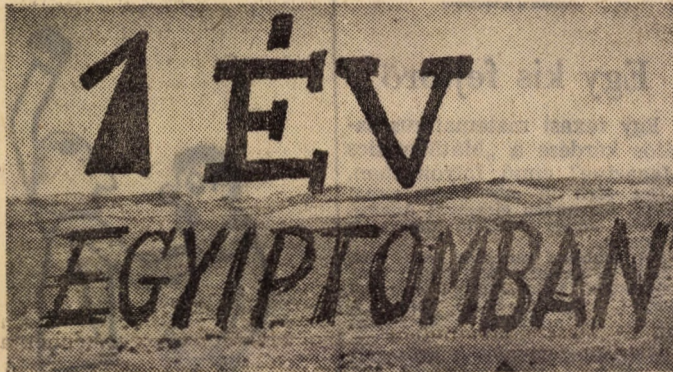
M—J. (Az Egyetemi Lapok március 14-i számából.)

I.

Néhány napja érkezett haza egyiptomi tanulmányútról dr. Kubik István elvtárs, a Világgazdaságtan tanszék munkatársa. Tapasztalatairól a Közgazdaságnak interjút adott.

— Milyen akció keretében és milyen célokkal utazott az EAK-ba?

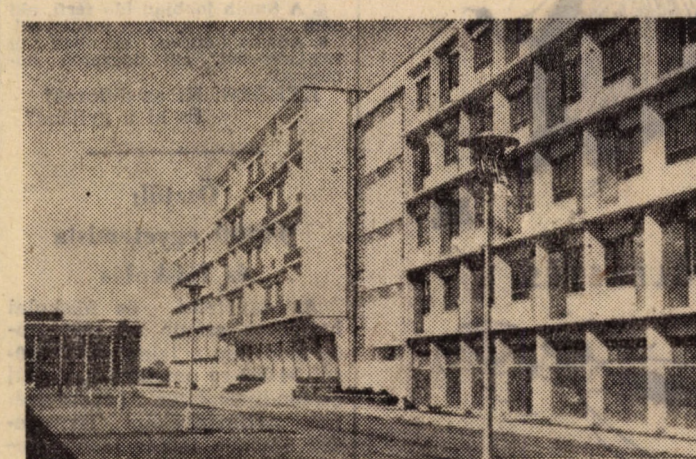
— Az EAK és Magyarország között létezik egy kulturális csereegyezmény, melynek értelmében évente 25 tagú egyiptomi és 5 tagú magyar szakértő csoport tesz látogatást, kölcsönösen egyévi időtartamra. 1963 márciusában mentem ki Kairóba, az induló magyar kutatócsoporttal. Kintlétem alatt a Kairói Egyetem gazdasági és politikai fakultásán és később a Nemzeti Tervezési Intézetben dolgoztam, itt gyűjtöttem anyagot az arab országokkal foglalkozó

gyobb egyeteme a kairói egyetem, az Ein Shams egyetem és az Al Azhar egyetem. Mindhárom Kairóban van. Ma több mint 92 ezer hallgatója van az ország egyetemeinek, szemben az 1952-es 35 500-zal. A kormány elsődleges célja, megszüntetni, hogy az egyetemi végzettség a gazdagok kiváltsága legyen. Az egyetemi ifjúság többnyire a közép- és kispolgári rétegek gyermekeiből tevődik össze. Paraszti származásúak csak minimális arányban tanulnak tovább. A hallgatóknak az állam a gazdasági nehézségek miatt nem tud messzemenő segítséget nyújtani. A gazdagok azelőtt külföldre küldték gyermekeiket tanulni, mivel a hazai egyetemeknek nem volt tekintélye. Ezt most akarják megalapozni. Ma már a világ minden részéből jött külföldi diákok is tanulnak itt, részben az arab nyelv, részben pedig a muzulmán kultúra tanulmányozása céljából.

A közgazdasági oktatásnak nincs tradíciója a mostani fakultást 1960—1961-ben hozták létre. A nagy államosítások az állami tervezés és ellenőrzés megkívánják a rohamosabb közgazdaságtan képzést, ehhez azonban egyéb okokon kívül, az oktatói kapacitás sem kielégítő. Általános a szakemberhiány. Többek között ezért is

keresik más országok, köztük Magyarország közgazdasági kapcsolatait. Az egyetemek közgazdasághallgatói általános képzést kapnak, a szakosítás nem olyan nagyarányú mint

Egyiptom legmodernebb egyetemének egyik épülete

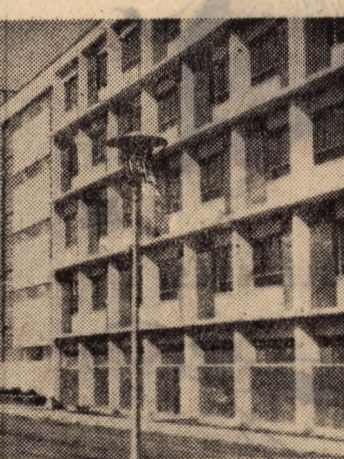
nálunk. A végzett hallgatók általában a kormányban, a minisztériumokban kapnak vezető állást. Pillanatnyilag a közgazdászok képzése és kibocsátása a gazdasági fejlődés egyik kulcskérdése.

— Milyen kulturális problémák merülnek fel ma az EAK-ban?

— Ma a legégetőbb kérdés

az irástudatlanság felszámolása. A tervek szerint ezt a 70-es évek végére sikerül megszüntetni. Ma még a felnőtt lakosság egy negyed része irástudatlan. A közművelés területén a forradalom óta hatalmas eredmények születtek. A forradalom előtt a gyermekek alig 40 százaléka jutott be az elemi iskolába. Jelenleg már a gyerekek 81 százaléka számára tudnak általános iskolai végzettséget biztosítani. Az általános iskolát végzettek 20 százaléka folytatja tanulmányait. A középiskolás diákok száma 300 ezer.

Társadalmi életüket tekintve az arabok végtelenül barátságos, közlekeny emberek. Nagyon szeretik a magyarokat.

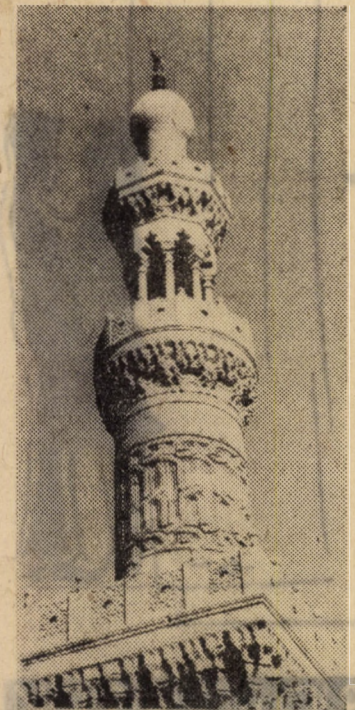

Egyiptom legmodernebb egyetemének egyik épülete

A Kafrel Seikh-i egyetemen magyar nyelvet is oktatnak. A társadalmi és kulturális élet sajátosságait döntően határozzák meg a nemzeti hagyományok. Az emberek többsége a monoton keleti zene búvöletében él. A nyugati kultúráról inkább csak felületes ismereteik vannak.

Külön probléma a nők és lányok helyzete a társadalomban. Az iskolákban (az egyetemek kivételével) a lányok aránya 37 százalék, az egyetemen 16 százalék. Mindkettő nagyon jó arány és fejlődést jelent. Az egyiptomi társadalomban a nőnek még mindig alárendelt szerepe van. Ha egy nő dolgozik, annak férje ki van téve az emberek megvetésének. Ezért az egyetemi végzettség a nők számára nem feltétlen előnyös, sőt, utána nehezen tudnak férjhez menni. Az effajta régi, merev hagyományokat a városi fiatalok kezdik már levethetőni. Hasonló a helyzet az öltözködéssel is. Ebben is a fiatalok ízlése és viselete mutat a haladás felé.

Szöllősy Szabolcs (Folytatjuk.)

Kairóban 1000 mecset van. Képünk a mamelukok temetőjében a királysírok fölül emelt mecsetet mutatja.

kandidátusi disszertációhoz. Az intézetben sok külföldi, köztük norvég, dán, holland, amerikai szakértők is, végeznek kutatómunkát. Az ott töltött esztendő alatt sikerült betekintést nyernem az EAK gazdasági életébe és a tervezésbe. Céljaim közé tartozott még a magyar—egyiptomi kulturális kapcsolatok továbbfejlesztése is.

— Milyen rendszerű az ottani egyetemi oktatás és mik a jellegzetes vonásai?

— Az ország három legna-

A gyorsan fejlődő Nilus-völgy központja Karga. Képünkön egy régi utca látható, de körülötte már modern háztömbök emelkednek.

T. Szerkesztőség!

Szeretnék javaslatot tenni egy új rovat létrehozására. A Közgazdaságban eddig ritkán láttam olyan cikkeket, amelyek úgynevezett „kényes kérdésekkel” foglalkoznak. Mit értek ez alatt? Például, azt, hogy nem jelennek meg olyan jellegű cikkek, amelyek egy-egy mulasztás, vagy hiba okát konkrétan elemzik. Pl. sokszor nem jelennek meg idejében a vizsgákhoz elengedhetetlenül szükséges jegyzetek, vagy olyan könyvekből kellene tanulni, amelyek nem hozzáférhetőek. Ilyen és ehhez hasonló problémák minden évben előfordulnak és ezért jó lenne, ha az „ITT A KÖZGAZDASÁGI EGYETEM HALLGATÓI” beszélnek vagy más címmel létrejönne egy rovat, amelyben az illetékesek megindokolják a jelenségek igazi okát.

Fel kellene hívni a hallgatók figyelmét, hogy bátran küldjék be a szerkesztőségbe különböző kérdéseiket, és a szerkesztőség riporterei kérjék meg azokat, akiket a kérdés a legjobban érint, legyen rektor, dékán, tanársegéd vagy akár altiszt az illető, hogy válaszoljanak a feltett kérdésekre.

Élsőként szeretnék egy kérdést intézni a világgazdasági tanszékhez: mi az oka annak, hogy a már az év eleje óta ígért új tankönyv három héttel a vizsgaidőszak kezdete előtt még mindig nem jelent meg? Az előadók ugyanis mindig arra hivatkoztak, hogy az egyes kérdéscsoportok részletesen megtalálhatók az új jegyzetben, és így az előadások mintegy anyagkiegészítő jellegűek.

Válaszukat várva: tisztelettel: egy negyedéves hallgató

Nyomozás

Wallace szürke, minden napos városka volt Bergengócia tartomány nyugati (sőt vadnyugati) részén. Nevét Edgar Wallace, híres detektívregényíró kaptá, egyébként semmivel sem tűnt ki a többi hasonló városka közül. Az emberek itt is úgy éltek, ők is haltak, mint bárhol máshol, Bergengócia területén.

"J. Frenedy, a drága férj és apa, Wallace város területén, természetes körülmények között (három golyó által) elhalálozott. — A gyászoló család."

Eddig a rövid hír, mely önmagában még nem feltűnő, hiszen Wallace-i statisztika szerint: 60 haláleset közül 55 hasonló körülmények között megy végbe, ebből 56 elkövetője ismeretlen, a fennmaradó 4 pedig valami hihetetlen szerencse folytán, isten kegyelméből folyozik az élők sorából.

Wallace lakói, a tett után, rosszul érezték magukat a fejüket, mert ezegyszer ők is úgy látták, hogy ami sok, az sok. (Egyesek szerint a három golyóból egy is elég lett volna.) Ugyanakkor a világ közvéleménye is felhőrdült. A hőrdülés elhalasztotta az FBIYKI (Fene Belé Ismét Nyomozni Kell Intézet) főnökének füleihez is, aki két nap múlva elrendelte az azonnal nyomozást.

A következő nap újabb fordulatról tájékoztatták az élénken figyelő közvéleményt, mely türelmetlenül követelte a leleplezést. Egy felszolgáló bejelentése alapján elfogták L. Ottwolth lökőpecet, aki nem sokkal a merénylet megtörténte után, a hely-

színhez közel — alig 10 km-re — levő vendéglőbe tért be. Látszólag jó étvágyal elfogyasztott három palacsintát, a negyediknél azonban felugrott és le akarta löni a kiszolgálót, állítólag azért, mert a lekvárt elszórták.

— A pisztoly azonban nem sült el, mert nem volt benne golyó! Ez keltette fel a gyanút — vallotta kihallgatásakor a derék pincér.

A délutáni lapok már mindenhol öles betűkkel hirdették: "Letartóztatták az elnökgyilkost!" "Miért nem volt golyó Ottwolth revolverében?" "Miért ebédelt Ottwolth a Berger-vendéglőben?" "Miért evett palacsintát?" "Dr. X. szerint szóva is élvezhető a lekvár."

Ottwolthot az első kihallgatás után két rendőr, 50 fotóriporter és 23 televíziós társaság szoros kíséretében vitték vissza a fogdába. Közben azonban a vonulókhoz csatlakozott egész Wallace lakossága, ezért a rendkívüli helyzetre való tekintettel még egy kisértő rendőrt rendeltek a gyanúsított mellé, kordon gyanánt. Így sétáltak vakuk, kamerák és egy hatlövétű pisztoly tűzésben.

Mivel a hatlövétű nem magától sült el, ravaszát egy szőrös ujj rántotta meg, bekövetkezett nemcsak Wallace városka, de egész Bergengócia tartomány legfőbb bírói elméinek nagy megpróbáltatása. Itt ugyanis nem szoktak halálra ítélni gyilkosságért senkit, hiszen ez olyan mindennapos dolog. "Mehalt, mert él!" — mondja a bergengóciai paraszt és hisz a feltáma-

dásban. No, de ebből az esztől már nem lehetett bagatell ügyet csinálni. Buby-t a fél világ tetten érte a képernyő előtt. Sokan a műsor megismétlését kérték, mert azt hitték, hogy vadnyugati filmet látnak, s még a legigényesebb televízőzők is meg voltak elégedve az életszagú rendezéssel.

A lapok ismét óriási címekben hozták: "Miért ölte meg Ottwolth-ot Buby?" "Miért Ottwolth-ot ölte meg Buby?" "Miért ellett háromlábú borjat a Riska?"

A bírói eljárást ezek után persze, nem lehetett elkerülni. Így kezdődött az évszázad pere. Ugyanakkor jelent meg a helyi sajtóban, hátul, a hirdetések rovatban, a már említett rövidke értesítés, mely szerint J. Frenedy-t gyászolja a családja. Na, de kit érdekel ez, és egyáltalán, ki volt az a Frenedy!? Sokkal izgalmasabb napirendi pont volt ennél az esküdték kiválasztása a Buby-perhez.

Az első évben öt esküdtet sikerült kiválasztani, a második évben három, aztán egyet, majd két év eredménytelen volt, utána ismét eggyel szaporodott a létszám, közben azonban kettő meghalt és így tovább.

Legújabb hírek szerint Buby tegnap kijelentette, hogy éjjel álmában valami Frenedy nevű szellem jelent meg előtte, aki arról panaszkodott, hogy az ő gyilkosával a kutya sem törődik. A védelem ezt a nyilatkozatot rendkívül pozitívan értékelte és jellebezésében nyomatékban hivatkozott védelem elmeállapotára.

Balogh Gyula

Variációk

Egy kis fejtörő

Egy texasi matematikus találós kérdése a "Mathematics Magazine" című folyóiratban. Hat férfi ül egy kerek asztal körül, egyenlően elosztva: Adams, Brown, Jones, McCall, Smith és Williams.

- 1. Jones a vele szemközt ülő férfi nagybátyjának balján ül.
- 2. Az áldozat a jelemzők közül senkivel sincs rokoni kapcsolatban.
- 3. Adams a mellette ülő McCall-tól egy cigarettát kér.
- 4. A gyilkos nem ül sem a nagybácsi, sem az unokaöccs mellett, de az áldozat azok között foglal helyet.
- 5. A Smith jobbán ülő férfi, a név nem Jones, a gyilkos mellett ül.
- 6. Adams éppen szemben ül Williams-szel, aki idegesen dohánnyik.

KÉRDÉS: Ki az áldozat? És ki a gyilkos?

Ősztől:

94000 egyetemista és főiskolás

Az egyetemi és főiskolai hallgatók száma az 1964-65-ös tanévben a jelenlegi 82 300-ról 94 000-re emelkedik. Az új ösztöndíjrendszer bevezetésének eredményeként lényegesen bővül a támogatásban részesülő hallgatók köre; az erre a célra rendelkezésre álló csaknem 100 millió forintból a nappali tagozatos hallgatók mintegy 90 százaléka részesül valamilyen juttatásban. A tanulmányaik folytatására külföldre küldött, illetve onnan hozzánk érkezett egyetemi hallgatók száma ősztől csaknem megduplázódik, s eléri a 2600 főt.

A huszonegy százalék

A Mongol Népköztársaság főiskolái és a szocialista országok főiskolái tanuló mongol fiatalok száma 1963-ban 1962-höz viszonyítva 21 százalékkal emelkedett. Ulan-Bator hét főiskolájára az 1963/64-es tanévben több mint 2000 hallgatót vettek fel. Ezenkívül két ulan-batori esti egyetemen, valamint más főiskolák esti tagozatain több mint ezren tanulnak.

KÖZGAZDÁSZ

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., DIMITROV TÉR 8.
Telefon 166-650/138 m.
Szerkesztő: Bögre Katalin
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Megjelenik 3 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában

LEVELESLÁDÁNKBÓL

Amiről még nem írtak

Egyetemünkön gyakran be-széd- és újságcikk tárgya a nem kielégítő tanulmányi eredmény. Ilyenkor mindig, mindenki hivatkozik valamire; a túlterhelésre, a rossz tankönyvre, a trehányásra. Lehetnek persze más okai is egy rossz vizsgaeredménynek.

Még sohasem hallottam arról, hogy megkérdezték volna az illetőt: — Nem érzed magad magányosnak?

Nem, ilyet nem igen kérdeznék. Pedig az az ember, aki nem érti meg magát szülei-vel vagy nem talál olyan társat, akinek elmondhatná gondolatait, máshogy viszonyul az élethez, mint a többiek.

Akik "egyedül" ülnek az előadóban, és "egyedül" nézik a mozielőadást. Akik "egyedül" kanalazzák a levest és "egyedül" róják a folyosókat, két előadás között? Nem figyelték meg, milyen sokan vannak közöttünk? Üljetek be egy előadásra, de egészen hátra, az utolsó sorok egyikébe. Nézzétek, ott, az oszlop mellett ülő fiút, aki egyedülien irogat. Vagy amott, azt az egyedülvül alakot, aki most is olvas valamit. Nem törődünk vele, nem törődünk velük, azért vannak olyan sokan.

Itt, előttünk egy lány ül. Mellette nevetgélő pár. Mit

gondoltok, az előadásra figyel, vagy igyekszik elkapni egy kedves szót, amit a fiú a lány-nak suttog? Es gondolkodik. Miért nem várja senki a híd-nál? Ugye, elképzelhető, hogy ez foglalkoztatja?

Hol kezdődik a magányosság? Talán ott, hogy nem kíváncsiok társaságba és se-hová sem járunk? Nem, ha-nem amikor a társaság többé nem hívja őt a maga körébe és nem kérdezi senki sem: — Mire gondolsz?

Ha nincs valaki, akinek elmondhatjuk gondolatainkat, felhalmozódik a salak. Olvas-tam egy emberről, aki azért tartott kuttyát, mert egész nap beszélgetett neki. A magányos emberek igyekeznek úgy magyarázni helyzetüket, mintha minden természetesen lenne és a legnagyobb rendben történe. A magányos ember nem ked-veli az ünnepeket, inkább a hétköznapokat, mert azok nem emlékeztetik annyira az egyedüllétre.

Igen, a magányosság is le-het oka egy u. v.-nek. Ki ne törekedne arra, hogy imponál-jon valakinek és megmutassa, hogy mire képes? És ha nincs kinek?

Ha letették az újságot, nézzétek körül, milyen sokan vannak!

KÉPES ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

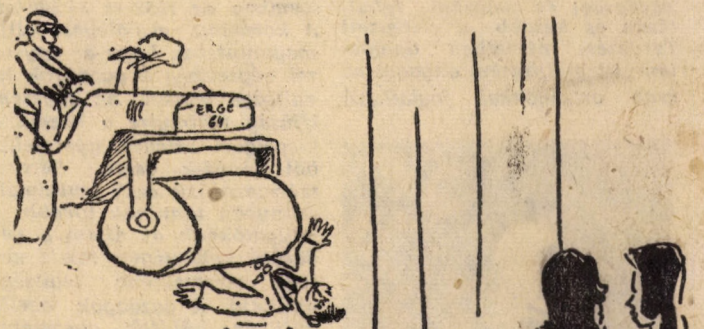
Agitáció

Létminimum

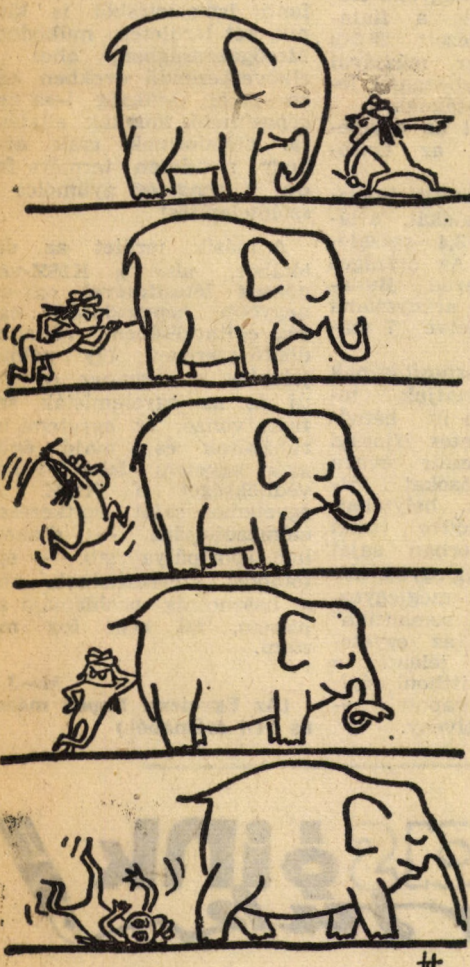

Depresszió

Fúzió

Prosperitás

Szöveg nélkül

A vörös posztó

MEGLEPETÉS

Számok Berlinből

A német fővárosban négy felsőoktatási intézmény van: a Humboldt Egyetem, a Közgazdasági Egyetem, a Képzőművészeti Főiskola és a Zene-művészeti Főiskola.

1959-ben 10 967 fiatal tanult a főiskolán, az 1962/63-as tanévben 12 751. A nappali tagozatok hallgatóinak száma idén a fele, 44,2 százaléka — 1962-ben — lány volt. A főiskolai hallgatók 47 százaléka munkás- és parasztszármazású.

Tizenegyezer új tanterem

A lengyel állami költségvetés 1964-re 19,4 milliárd zlotyt irányzott elő oktatási és nevelési célokra. A terv szerint idén még sokrétűbbé válik valamennyi oktatási forma. A különböző iskolatípusok tanulóinak száma idén 8 190 000-re emelkedik ez 1963-hoz viszonyítva 280 000-re növekedés.

Az előirányzat szerint 1964/65. években csaknem 11 000 új tanterem épül az országban. Az általános iskolai tanteremek száma 9000-re növekszik.

Vannak EGÉSZEN furcsa DOLGOK

Kék a kökény recece.
A leckekönyv fekete,
Levizsgázom — boldog leszek
És két kék kökényt eszek.

Pechsz ember ne menjen a jégre. De ha matek vizsgája közeleg, okosabb, ha mégis a korcsolyázást választja.

Jobb ma egy mozijegu, mint holnap egy ebéd.

Aki egyetemista korában sem érzi magát a világ közepének, az forduljon orvoshoz.
Ribényi